

N I C C
Magazine

6 / 2016

ZATERDAG 25 JUNI DEN HAAG DE NEDERLANDSE VETERANENDAG

Gratis maandelijks e-magazine voor de Indische gemeenschap
jaargang 8, juni 2016 | oplage: 9000

In dit nummer

**De aanval op
Nederlands-Indië.....2**

**Het Verzet in
Nederlands-Indië.....6**

**De Nederlandse
Veteranendag.....11**

**Gouden Buffel 2015
voor Reggie Baay.....12**

**Doe-boek probeert
praten over Indië
gemakkelijker te
maken.....13**

**Enquête t.b.v. NICC
Magazine en een
Indisch Centrum.....16**

**Pasar Malam – Tempo
Doeloe.....17**

**Wat zeggen de sterren
deze maand?.....20**

**Molukse cultuur op
Nederlandse podia...22**

Eén WO-II.....25

**I.N.D.O en het Indisch
zijn van Sumarty.....31**

*Nederlands Indisch
Cultureel Centrum*

Van de redactie

Het openingsartikel is een artikel over Japanse aanval op voormalig Nederlands-Indië. Hierover is een standaardwerk verschenen van de hand van Willem Rummelink. Het verscheen in de Engelse taal, maar online is een Nederlandse vertaling voorhanden. Verder het tweede deel van de serie over het verzet in Indië door Drs Humphrey de la Croix. Ook een artikel met het complete programma van de Nederlandse Veteranendag op 25 juni a.s. En een uitgebreid artikel over het boek dat wij vorige keer bespraken in de boekenrubriek: *Istori Kita*. Sinds een jaar blijken Molukkers regelmatige theaterbezoekers te zijn. Hierover een artikel van St. Moluks Museum. Dit en meer in deze nieuwe editie. De redactie van NICC Magazine wenst u weer veel leesplezier.

Nog steeds ontvangen we veel reacties over NICC Magazine. Iedereen is nog steeds enthousiast over de vormgeving en de inhoud, die unaniem als zeer informatief, educatief en heel gevarieerd wordt omschreven. Hartelijk dank daarvoor. Ook hebben wij al vaak gewezen op de mogelijkheid om **NICC Magazine als advertentie medium** te gebruiken. Hierbij nogmaals een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om **uw bedrijf of product onder de aandacht** van nu ruim 8700 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten

hebben. Juist in deze tijden is **uw betrokkenheid** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige **DONATIE**. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U) **NL39 RABO 0129 216 836**, t.n.v. **N.I.C.C.** te Den Haag (**zie ook pagina 10**). Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

De aanval op Nederlands-Indië

De Japanse "Senshi Sōsho" ("oorlogsserie") telt 102 delen, samengesteld door het Japanse Instituut voor Militaire Historie. Daarvan gaan er twee over de invasie van Nederlands-Indië in 1941-1942. Het eerste deel betreft de verovering van Nederlands-Indië, eindigend met de capitulatie van het KNIL op Java. Het tweede deel betreft de maritieme operaties in en om de Indonesische wateren, waaronder de slag in de Java zee, eind februari 1942.

Dankzij financiële steun van de Corts Foundation werd de vertaling van het eerste deel – in het Engels getiteld 'The Invasion of the Dutch East Indies' – op 21 september 2015 in Leiden gepresenteerd. De vertaler Willem Rummelink, voorheen lange tijd directeur van "Japan-Netherlands Institute" in Tokyo, hield de volgende inleiding.

De Tweede Wereldoorlog heeft diepe littekens achtergelaten in zowel de Nederlandse, de Indonesische als de Japanse samenleving. De reacties hierop zijn echter nogal verschillend.

In Nederland is de aandacht vrijwel uitsluitend gericht op de slachtoffers: de burgergeïnterneerden, de krijgsgevangenen aan de Birma of Pakan Baroe spoorlijn, en natuurlijk de troostmeisjes.

In Indonesië ligt de focus niet op de Japanse bezetting, hoe zwaar deze ook was en hoe velen ook het leven hebben gelaten, als romusha of vanwege het onverstandig economisch beleid van het militaire bestuur. In Indonesië ligt de focus nog volledig op de *Proklamasi*, het uitroepen van de onafhankelijkheid. De Japanse bezetting krijgt slechts zeer summiere aandacht.

Er zouden ook ongemakkelijke vragen kunnen worden gesteld, zoals die naar de rol van Soekarno tijdens de Japanse bezetting. Aangezien Indonesiërs in het algemeen conflicten trachten te vermijden, wordt de val van de Nederlands-Indië en de Japanse bezetting tot niet meer gezien dan een opmaat naar de onafhankelijkheid.

De Japanse visie

In Japan is de reactie nog ingewikkelder. Voor heel veel Japanners is het Tokyo Tribunaal en de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki, deze laatste beschouwd als gruwelijker misdaad dan alles wat het Japanse leger ooit heeft begaan, het einde van de discussie. Anderen echter pleiten voor een meer serieus debat over de politiek van de jaren '30 en de Japanse rol tijdens

de oorlog. Helaas is deze discussie volledig gepolitiseerd en de deelnemers worden het zelfs niet eens over de naamgeving van de oorlog, de Pacific Oorlog, de Grote Oost-Azië Oorlog, de Vijftienjarige Oorlog, of de regio Azië-Pacific Oorlog, om maar een paar voorbeelden te noemen.

De Japanse leden van de adviesraad tijdens de presentatie

In tegenstelling tot de veteranen van het KNIL, die nogal stiefmoederlijk zijn behandeld door de naoorlogse Nederlandse regeringen, werd de veteranen van het Japanse keizerlijke leger en marine of hun nabestaanden relatief goede zorg geboden. Hun verenigingen speelden ook een belangrijke rol bij de verkiezing van een reeks conservatieve regeringen, wat natuurlijk de discussie over de rol van Japan en zijn strijdkrachten voor en tijdens de oorlogsperiode dempte. Dit wil niet zeggen dat de Japanners niet worstelen met de erfenis van de oorlog. Het persoonlijke verlies en de trauma's zijn uitvoerig gedocumenteerd. Maar los van dit immense persoonlijk oorlogsleed, hebben veel Japanners het gevoel dat welke verkeerde politieke beslissingen dan ook hun soldaten en matrozen naar het buitenland zond, deze soldaten en matrozen moeten worden geëerd voor hun loyaliteit en opoffering.

Dat wreedheden en zelfs oorlogsmisdaden zijn gepleegd was lang moeilijk te accepteren, net zoals in Nederland het publiek niet kon geloven dat hun jongens die na de oorlog naar Indonesië waren

gestuurd zich niet zo hebben gedragen als had moeten. Sinds Vietnam, Afghanistan, Irak en talloze andere conflicten weten we, dankzij de directe media-aandacht, dat oorlog veel smeriger is dan oude heldhaftige oorlogsverhalen ons willen doen geloven. We weten ook, dat zodra de politieke, religieuze, economische, of welke andere motieven die tot de oorlog hebben geleid ophouden te bestaan, het leven weer gewoon verder gaat. Wat overblijft is het persoonlijke leed van de slachtoffers, met weinig kans op schadeloosstelling en waarschijnlijk nog minder kans op een officiële verontschuldiging.

Persoonlijke motieven

Toen mij gevraagd werd deze vertaling te maken, vroeg ik me af waarom ik twee jaar van mijn leven zou moeten spenderen om een boek te vertalen over een vergeten campagne die ook nog eens tot een totale Nederlandse nederlaag had geleid. In grote lijnen kende ik het verhaal. Mijn vader en twee oudere zusters hadden in Japanse interneringskampen gezeten, net als andere leden van mijn familie. Mijn vader deed zich nooit voor als een slachtoffer. Hij leek zich meer te beschouwen als iemand die toevallig op het verkeerde moment op de verkeerde plek was geweest, met alle gevolgen van dien. Met een van mijn zusters was het een ander verhaal, maar ik ben blij dat ze vandaag bij ons is. De oprichter van de Corts Foundation was door de oorlog ernstig getraumatiseerd, maar ik heb nooit helemaal zijn obsessie begrepen om te willen weten wat er precies gebeurd is en hoe, om te voorkomen dat het nageslacht het zou vergeten.

Wat me uiteindelijk toch deed besluiten om dit project uit te voeren was een brief van een lezer in het NRC-Handelsblad van

18 mei 2012. De brief – bedoeld als protest tegen de geplande reorganisatie en verplaatsing van het Nederland Instituut voor Oorlogsdocumentatie – vertelde ook het persoonlijke verhaal van de schrijver. Dat deze was gevangengenomen aan het einde van de oorlog, en dat hij op de dag dat hij werd bevrijd had gezworen om alles, maar dan ook alles, over de oorlog te willen weten. En dat dát de rest van zijn leven had bepaald. Toen ik dit las, besepte ik me dat er nog veel te leren viel over deze vergeten campagne – op dat moment de grootste overzeese landingsoperatie in de militaire wereld-geschiedenis.

Willem Remmelink tijdens zijn lezing

Het beeld van Japan

De algemene gedachte is, dat een overmachtig Japans leger en marine neerdook op een slecht voorbereid Nederlands-Indië, en dat de val van de Nederlands-Indië in de aard der dingen lag, zoals lt. kol. Mantel, een stafofficier van het Nederlands-Indisch Leger, opmerkte na de capitulatiebijeenkomst in Kalidjati. Dit staat echter in schril contrast met het beeld van vóór de oorlog, toen Japan werd beschreven als

"All the News That's
Fit to Print."

The New York Times

LATE CITY EDITION

Fair and warmer today.
Temperature today—53-55; Mon. 7

VOL. XCI.. No. 30,663.

Printed at the New York Times Building,
New York, N. Y.

NEW YORK, MONDAY, JANUARY 12, 1942.

THREE CENTS NEW YORK CITY
AND VICINITY

JAPANESE INVADE DUTCH INDIES AT TWO POINTS; U. S. FLIERS JOIN DEFENSE, HIT A BATTLESHIP; M'ARTHUR REPELS ATTACK; RUSSIANS GAINING

TRANSIT FARE RISE TO 7½ OR 10 CENTS IS URGED ON CITY

Civic Committee Headed by
Winchell Sends Report to
Mayor and Boards

BANK OF \$45,000,000 SEEN

Tariff Would Be on Basis of
Two Rides for 15 Cents
or One for a Dime

An increased fare on all city-owned and operated rapid transit lines, on the basis of two rides for 15 cents and a single ride for 10 cents, was recommended in a report made public yesterday by the Committee of Fifteen, organized in 1939 by representatives of leading business, industrial and real estate groups and headed by Paul Winchell, former Corporation Counsel under Mayor La Guardia.

The committee's report proposed a rapid transit fare of 15 cents and coupled with the fare rise a system of reduced fares for all city-owned lines. City officials always have assumed that any rise in fare on the subway lines would be followed by a similar rise in the fares charged on city-owned and operated street car and bus lines. The report points out, however, as the possible effect of a rise in public transit fares on the service that rates.

The report includes a proposal to amend the Board of Transportation, Ltd. a Transit Authority with power to make the city and

DIRECTING NETHERLANDS INDIES DEFENSES

Vice Admiral C. E. L. Helfrich, Navy and its Air Arm, The New York Times, from the Netherlands.
Lieut. Gen. Hein ter Poorten, Commander in Chief, Associated Press.
Major Gen. I. R. van Oort, Army Air Force, Associated Press.

LEHMAN PROCLAIMS 3-DAY REGISTRATION

Sets Feb. 14, 15, 16 for Up-
State Men 20 to 44—New York
City Feb. 15 and 16 Only

Albany, Jan. 11.—The time for registration of all men between the ages of 20 and 44, the new Selective Service Board, was changed in New York State today from Feb. 15, as set by President Roosevelt, to Feb. 14, 15 and 16.

The change, apparently designed to spread the task of registering the new crop of manpower over a longer period, was announced by Governor Lehman in a formal proclamation, and it was made in accordance with Federal instructions, according to officials here. The new dates cover a weekend, Saturday, Sunday and Monday, for all of the State and

AMERICANS STRIKE

Throw Back Onslaught
Near Manila and
Take Big Toll

RAID SHIPS AT DAVAO

Enemy Claims Capture
of U. S. Naval Base at
Olongapo, Luzon

By C. BRONKHORST FURBER
Special to The New York Times

WASHINGTON, Jan. 11.—The anticipated assault by heavily reinforced Japanese forces on United States and Philippine units on the island of Luzon in the Philippines was unleashed with "thunderous roar" yesterday.

The Japanese reinforced heavily outnumbered troops landed on the Japanese mainland, however, and inflicted heavy losses on the enemy. Meanwhile a formation of United States Army heavy bombers

attacked a Japanese naval concentration off Davao in the Philippine island of Mindanao, and hit directly one enemy battleship. (It is a Japanese battleship, according to early Tokyo news, the Associated Press. Tokyo Imperial Headquarters announced that Japanese Army forces and completely equipped divisions. United States naval units were in the Philippines.)

INVADER SETS FOOT ON SOIL OF THE NETHERLANDS INDIES

Heavy forces began their land offensive Southwest of Manila (1), but were repulsed. Near Davao (2), jumping-off place for the southward invasion, American heavy bombers attacked a naval concentration in Makiling Bay and hit a battleship. At three places on Mindanao (3), projecting finger of Celebes, Japanese troops and parachute landed, while in the Celebes Sea, just to the north, American fliers attacked an

enemy cruiser and two transports. Another Japanese landing was made on Tarakan Island (4), off which Netherlands aviators scored hits on two transports. In Molbo (5) the two captured Kuala Lumpur, Tokyo headquarters announced. A Netherlands submarine sank two hostile transports in the Gulf of Siam (6). In Burma air raids were visited on Meiktila (7) and Tavoy Island, which lies along the coast to the south.

FOE GETS ASHORE

Netherlanders Battle at
Tarakan and Three
Places on Celebes

PARACHUTISTS USED

Dutch Bomb Transports,
Destroy Oil—Report
U. S. Warships Active

By The United Press
BATAVIA, Netherlands Indies, Jan. 11.—Japanese warships and parachute troops, grouping for the south of the Netherlands Indies, have invaded Borneo and Celebes, landing a challenge to the Allied war effort that the Netherlands met by bombing Japanese warships and transports that took part in the operation and hitting Japanese planes. It was announced tonight.

A string fleet of eleven transport ships escorted by a cruiser force, one heading at Tarakan, island of Borneo. Other amphibious landings, aided by parachute troops, landed at three places in Mindanao, the northern arm of the island of Celebes.

Submarine air land and sea forces landed in Molbo. Two transports were bombed off Kuala Lumpur by Dutch planes and a "not other parachute" landed in the island. Three Japanese transports were shot down there.

Cebu, Philippines Reported: 2. Mindanao, the Japanese were forced to give ground and

De invasie in Nederlands-Indië. zoals gemeld in de New York Times op 12 januari 1942.

een derderangs natie met oorlogsschepen als sardineblikjes, vliegtuigen van papier, en soldaten en matrozen die niet 's nachts kon vechten omdat ze geen wortelen aten en daarom niet goed konden zien. In werkelijkheid bleken in het begin van de oorlog de Japanse oorlogsschepen en vliegtuigen juist veel beter dan bijna alles wat de Geallieerden bezaten, en waren nachtelijke aanvallen juist een Japanse specialiteit.

De ommezwaai van opschepperij zelfvertrouwen naar volledige overgave heeft de Nederlandse burgerbevolking zeer verbijst. Bekend is de opmerking van een Nederlandse vrouw in Batavia (Jakarta), toen zij getuige was van het binnentrekken van de Japanse troepen in deze stad, dat ze niet

kon begrijpen hoe zo'n smerig uitzien stelletje lilliputters op gympjes haar lange en knappe Nederlandse helden hadden verslagen.

De schok was enorm, maar berusten in de gedachte dat dit op de een of andere manier onvermijdelijk was, verhindert een juiste waardering van de militaire campagne van de Japanners. Deze was immers dusdanig gewaagd dat niemand in Nederlands-Indië haar voor mogelijk had gehouden. In China leken de Japanners niet in staat om een slecht geoutilleerd Chinees leger definitief te verslaan; in een grensincident in Mantsjoerije waren ze eigenlijk geklopt door de Sovjets; en als naar het zuiden wilden, dan moesten ze langs de Amerikanen op de Filipijnen en de Britten in

Maleisië en Singapore. Natuurlijk had de oorlog in Europa alles veranderd. Maar zelfs dan, de verovering van Zuidoost-Azië, met inbegrip van de Nederlands-Indië, leek onhaalbaar voor de Japanners. En toch namen ze het risico. Nu, achteraf, kunnen we constateren dat de Japanse leiders op dat moment de toekomst van hun natie op het spel zetten door een oorlog te beginnen die menselijkerwijs niet door hen kon worden gewonnen.

Een sprong in het diepe

In feite is het geen rationeel besluit geweest. Medio oktober 1941 viel het derde Konoe kabinet na een botsing tussen premier Konoe en minister van oorlog Tojo. Ondanks zijn groteske ideeën over een nieuwe Aziatische

Orde en een Groot-Aziatische Welvaartssfeer, vreesde Konoe een oorlog met de Verenigde Staten en overwoog zelf terug te trekken uit China. Voor Tojo en het leger was dit onaanvaardbaar. Tojo vertelde Konoe dat een man soms vanaf het balkon van de Kiyomizu tempel moet springen. Hij verwees hierbij naar een 18e-eeuwse boeddhistisch verhaal waarin een jongen die bidt voor de gezondheid van zijn zieke moeder van het hoge balkon van de Kiyomizu tempel in Kyoto springt. De jongen bleef op wonderbaarlijke wijze ongedeerd en zijn moeder kon plotseling weer lopen.

Onder leiding van Generaal Tojo, de volgende premier, sprong Japan in blind vertrouwen van het balkon van de tempel. In eerste instantie leek de gok goed uit te pakken. In een paar maanden, en veel sneller dan gepland, veroverden de Japanse legers Zuidoost-Azië. Toen deze echter hun vaart hadden verloren, en de Geallieerden een Japanse overwinning weigerden te accepteren, veranderde de oorlog in een uitputtingsslag waarop Japan slecht was voorbereid.

De Japanse aanval

Japanse theorie en praktijk

Dankzij Nederlandse en andere Geallieerde bronnen weten we hoe het KNIL en zijn partners verslagen zijn, maar zij vertellen ons niets over hoe de Japanners eigenlijk hebben gewonnen, hoe ze de aanval planden, voorbereidden en uitvoerden. De

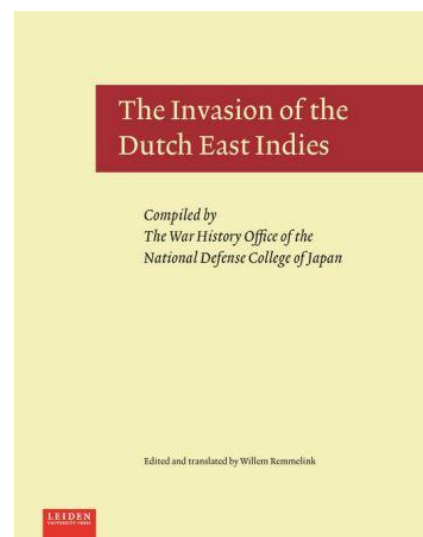
invasie van de Nederlands-Indië is een schoolvoorbeeld van Japanse militaire theorie en de praktijk. De nadruk op snelheid en aanvalskracht, de klassieke inzet van een legerdivisie in twee colonnes met een zwakkere linkervleugel om de vijand op zijn plaats te houden en een sterke rechtse om de beslissende slag uit te delen, een snelle en agressieve voorhoede met het risico dat de hoofdmacht deze niet kan volgen: al deze elementen werkten op Java tot in de perfectie tegen een KNIL dat al snel in wanorde verkeerde.

Echter, het succes van de campagne maakte de Japanners ook blind voor de zwakten van hun doctrine. De onophoudelijke nadruk op het doortastend en resoluut optreden leidde bij vele commandanten tot een zekere roekeloosheid omdat ze bang waren voor lafaards te worden uitgemaakt. In de Java-campagne deed dit er niet toe, maar later in Birma leidde het tot de verspilling van duizenden goed opgeleide en loyale troepen. Tojo's sprong in het diepe, à la Kiyomizu, zegt evenveel over zijn militaire opleiding als over zijn karakter.

Communicatie

Toen ik begon met het vertalen en de oorlogsplannen en logistiek doornam, dacht ik dat het allemaal vrij goed doordacht was. Toen ik echter generaal b.d. Ad Herweijer, voormalig plaatsvervangend commandant van het Nederlandse leger, om zijn mening vroeg, schudde deze zijn hoofd en zei: "Wat een houtje-touwtje operatie. Wij zou nooit hebben durven plannen op die manier." Echter, de focus van de Japanse tactiek lag geheel op het verrassingseffect, het niet-doen wat de vijand dacht dat je zou gaan doen, ongeacht de risico's. Dankzij deze tactiek kregen ze het KNIL meteen plat. Het feit het

schip met het hoofdkwartier van het Japanse Zestiende Leger aan boord door eigen vuur in de Bantam Baai was getorpedeerd en tot zinken was gebracht met bijna alle communicatie-apparatuur aan boord, was misschien wel een *blessing in disguise*. Met uitzondering van de Tweede Divisie in West-Java, had de legerleiding tijdens de hele Java-campagne geen contact met de onder zijn bevel staande eenheden. In het geval van de Tweede Divisie leidde het contact tot meer nadelen dan voordelen. Het initiatief overlaten aan de plaatselijke commandanten en hen te laten handelen naar hun eigen oordeel, werkte in het voordeel van de Japanners.

De Engelstalige uitgave

Ik ben geen militair expert, maar ik zou bijna wensen dat het Nederlandse hoofdkwartier in Bandoeng evenmin contact had gehad met zijn troepen. De voortdurende wijzigingen in dispositie en plotselinge marsen en tegenmarsen matten de troepen af, waardoor ze gedemoraliseerd raakten en ze zich vaak bevonden op plekken waar er geen geloofwaardige verdediging meer mogelijk was.

Als dit boek iets weerspreekt, dan is het wel de veronderstelde numerieke superioriteit van de

Japanse troepen. Tijdens de eerste week van maart 1942 landden ongeveer 55.000 Japanners. Ze werden geconfronteerd met een 60.000 KNIL-soldaten, en als we de Australische, Britse en Amerikaanse troepen meetellen, in totaal een leger van ongeveer 80.000 man. Toegegeven, het merendeel van deze troepen was slecht opgeleid en bewapend. De Japanners waren beter opgeleid, ze waren voor het grootste deel in de strijd gehard, en werden beter geleid. Het is ontvullerend om te lezen hoe het KNIL zijn Thermopylae vond in de Tjiaterpas waar slechts één bataljon van de Shoji Detachment, ondersteund

door vliegtuigen van de Japanse Derde Luchtdivisie, doorbreekt, en, blijkbaar de weggewezen door een Nederlandse krijgsgevangene, de Nederlandse posities overvleugelt.

Ook deze slag begon als een wanhopige gok van een frontlinie commandant die op eigen oordeel aanviel, maar werd beloond met de onverwacht snelle overgave van het gehele Nederlands-Indische Leger. *Java Post*

The Invasion of the Dutch East Indies – Willem Rummelink (editor). ISBN: 9789087282370, 640 pagina's. Prijs: € 79,50.

De volledige boek is in de Engelse vertaling ook te lezen op: <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/35184>.

Help **NICC Magazine** dit jaar aan de 10.000 abonnees

Verras uw familielid, vriend, kennis of collega met een **GRATIS ABONNEMENT**

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Het Verzet in Nederlands-Indië (2)

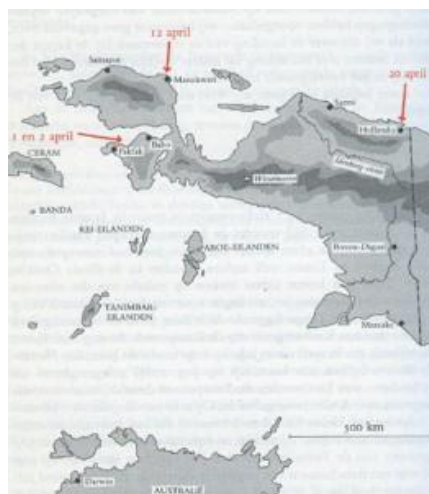
Door: Drs. Humphrey de la Croix

In deel 1 van deze vijfdelige serie over het Indisch verzet, is kort samengevat hoe het verloop is geweest van de verzetsactiviteiten in bezet Nederlands-Indië. Ik ben ingegaan op het gebrek aan steun van de Indonesische bevolking en haar coöperatieve houding tegenover de Japanners, het succesvolle opereren van Japanse en Indonesische inlichtingendiensten en het gebrek aan professionele verzetsdeelnemers, die vooral werden gedreven door het idee van een spoedige bevrijding. Ter illustratie van een grotere verzetsgroep die kenmerkend was voor het Indisch verzet heb ik de groep-Meelhuysen genoemd, geformeerd in Soerabaja rond kapitein W.A. Meelhuysen.

Deze verzetsorganisatie werd uiteindelijk al vanaf december 1942 onttakeld door de Japanners en definitief uitgeschakeld in het voorjaar van 1943.

Dit tweede deel benut ik vooral om meer voorbeelden te geven van, in het bijzonder kleinschalig verzet op verschillende plaatsen in

bezet Indië. De bronnen zijn uit de eerste hand verkregen uit gesprekken met voormalige verzetsdeelnemers. Om redenen van privacy zullen deze voorbeelden voorlopig anoniem blijven.

Kaart van de oostelijke Molukken, de Kei-eilanden en Nieuw-Guinea.

Mogelijk dat binnen afzienbare termijn de namen bekend worden gemaakt. In deze bijdrage zal ik ook ingaan op verzetsactiviteiten buiten Java. Al zal het duidelijk

zijn dat vanwege de aanwezigheid van Indo's op vooral Java, dáár veel verzet was gesitueerd. We zullen zien dat om strategische en soms ook "toevallige" redenen verzet is geboden op met name Sumatra, Celebes (Sulawesi), de Molukken en Nieuw-Guinea.

Sumatra

Generaal-majoor R.T. Overakker, de territoriaal commandant van Midden-Sumatra, gaf zich op 28 maart 1942 over aan de Japanners.

Een alternatief plan om, samen met kolonel G.F.V. Gosenson (territoriaal commandant Atjeh en Sumatra's Oostkust) vanuit de Alas-vallei de strijd voort te zetten tot de Geallieerden zouden terugkomen, was achterhaald door de snelle opmars en overmacht van de vijand. Een groep rond kapitein J. Dormolen en luitenant H. van Zanten heeft het bevel door te vechten in daden omgezet, al was het maar tot respectievelijk april 1942 en maart 1943.

Generaal Overakker had wel degelijk een scenario opgesteld in geval van een snelle val van de Indische strijdkrachten. Hij rekende met name op de Molukse soldaten dat ze de komst van de bondgenoten zouden voorbereiden. Een groep Molukkers vormde een organisatie die als Sapoe Tangan Merah, Rode Zakdoek, bekend werd. Molukse soldaten hadden als talisman in de strijd een rode zakdoek bij zich. In de te voeren guerrilla was de zakdoek het unieke herkenningsteken. Naast Molukse deden ook Menadonese, Timorese en Indo-Europese ex-militairen mee met de organisatie. Enige tijd na de capitulatie werden inheemse (met name Molukse) en Indo-Europese krijgsgevangenen vrijgelaten; zij waren immers mede-Aziaten. De bezetter trachtte zo hen voor zich te winnen, maar verkeek zich echter in hun loyaliteit aan de Nederlanders. Deze vrijlating vond pas plaats vanaf mei 1942. Het heeft niet zichtbaar geleid tot intensivering van verzetsacties; integendeel. Menselijkerwijs waren de meeste vrijgelaten krijgsgevangenen blij dat ze naar hun gezinnen konden terugkeren; daar lag nu hun eerste prioriteit.

Verzetsgroep-Van Dormolen

Kapitein J. van Dormolen heeft na de capitulatie de strijd nog voortgezet totdat hij zich tot 24 april 1942 te Pematang Siantar (Noord-Sumatra) overgaf. Een drietal Molukse soldaten zou zich bij hem hebben aangesloten. Deze verzetsgroep telde ongeveer 150 man, de grootte van een compagnie. De drie genoemde soldaten A.P.L., C.S. en J.L.P. hebben elkaar ontmoet op 14 februari 1942 te Laodjohor. Het detachement van A.P.L., komende uit Rengat Indragiri voegde zich na terugtrekking bij de groep van Van Dormolen, waartoe de andere twee behoorden. De drie

Molukkers hebben tot 5 april 1942 doorgevochten. Op die dag gaf kapitein Van Dormolen hun het bevel hun uniformen te verbranden en de wapens onklaar te maken en in een rivier te gooien. Ze mochten van hem teruggaan naar hun gezinnen of familie.

Een belangrijk moment in de strijd was de aanval op een Japanse kolonne die op 28 maart 1942 in de kampong werd ingezet. Daarbij zouden 62 Japanners zijn gedood, terwijl de KNIL-ers slechts twee gewonden telden: sergeant J. Kok en de Ambonese mitrailleur-schutter Sinai. Ook A.P.L. deed mee aan het gevecht.

Koos Ayal met 10 van de 17 overlevenden van de groep-Kokkelink in kamp Wacol (Aus.), jan. 1945

De groep-Van Dormolen had als opdracht de opmars van de Japanners vanuit het zuiden zo te vertragen, zodat generaal Overakker zich 'georganiseerd' kon terugtrekken uit Atjeh. De aanval op 28 maart had veel van de groep geveegd en het deed de Nederlanders beseffen hoe sterk de vijand was, ondanks de geslaagde aanval. Kapitein Van Dormolen besloot daarom de streek te verlaten en noordwaarts te gaan. Hij veronderstelde dat Overakker daar nog onverminderd standhield en versterking welkom zou zijn. Achteraf gezien is juist bekend dat op 28 maart Overakker zich aan de Japanners had overgegeven.

In de dagen tot 5 maart moest de groep verder in de zware omstandigheden van het tropisch regenwoud, door bergachtig terrein en de twee gewonden moesten worden meegevoerd. Het

moreel van de manschappen stond nog eens onder zware druk. Daarom besloot Van Dormolen hen terug te laten keren naar huis. Wel zouden ze paraat moeten blijven in afwachting van de terugkeer van de Geallieerden en dan zouden zij de vijand in de rug moeten aanvallen. De soldaten gingen een moeilijke tijd tegemoet; de bezetter zou wantrouwig zijn, er was de dreiging van razzia's en dwangarbeid en niet in het minst moesten ze hun kost verdienen omdat hun vaste inkomsten er niet meer waren. Ze gingen toen op het land groenten en rijst verbouwen. Op 21 september 1943 arresteerden de Japanners C.S. en J.L.P. op beschuldiging van spionage voor de Amerikanen. Zij zouden zijn verraden door een Javaan, een zekere Marto. Ook A.P.L. kwam in de gevangenis terecht en moest martelingen ondergaan. Hij werd ten slotte veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf.

Van 22 september 1943 tot 30 augustus 1944 verbleef hij in de gevangenis in Rengat Indragiri en van 31 augustus 1944 tot en met 5 september 1945 zat hij gevangen op het eiland Taloe Kwantang. C.S. en J.L.P. waren zijn medegevangenen.

Kei-eilanden

Ook wel de Zuid-Oost Molukken en gelegen ten zuidwesten van Nieuw-Guinea. De eilandengroep telde voor de oorlog ongeveer vijftigduizend mensen. De bekendste eilandengroepen zijn Noehoejoet, Groot-Kei en Noehoerowa, Klein-Kei. Het bestuurlijk centrum bevond zich in Toeal op het eiland Kei Doelah. Vanaf het einde van de negentiende eeuw was als gevolg van zending en missie de Islam teruggedrongen en was een protestants en een katholiek deel ontstaan. Deze vormden twee-

derde van de gelovigen; eenderde was Moslim gebleven.

De eilandengroep was een van de laatste gebieden waar de Japanners zouden arriveren. Vooral in de eerste maanden vanaf de capitulatie van het KNIL kwamen er burgers en militairen aan die wilden doorreizen naar Australië, dat niet heel ver meer weg lag. De hoogste ambtenaar, dr. Th. Nieuwenhuizen, wilde de eilanden zich laten voorbereiden op de Japanse aanval. Maar er waren slechts tientallen militairen en vanuit Australië waren er te weinig schepen daarvoor. Toch lukte het om in juli 1942 enige tientallen soldaten op de been te brengen in Toeal. Stellingen werden aangelegd, de veldpolitie kreeg een korte training en van Ambon gevluchte Keiese soldaten werden opgeroepen mee te doen. Door gebrek aan mensen werden hulsoldaten gerecruteerd uit de Islamitische bevolkingsgroep. Deze deden o.a. dienst op uitkijkposten. Zij zouden later de Japanners helpen in hun opmars. De Moslims op Kei voelden zich altijd achtergesteld door het bestuur en de christelijke bevolking. Tijdens de Japanse bezetting namen ze hiervoor wraak.

De Japanners arriveerden in de nacht van 29 op 30 juli 1942 ten noorden van Kei Doelah. Ze trokken zonder tegenstand te ondervinden Toelah binnen, daarbij geholpen door Islamitische Keiezen. Vlak daarop volgde echter nog een gevecht met de verdedigers van de stad, waarbij nog tientallen Japanners werden gedood. Na inzet van artillerie en scheepskanonnen, bezweek het detachement en trok zich terug in de bossen.

De bezetter is zich op Kei te buiten gegaan aan veel geweld tegen de Europeanen. Met name zusters en broeders van de missie werden het slachtoffer. Ze waren

eerder eenvoudigweg als vijanden door Islamitische Keiezen aangewezen.

De geestelijke bedienaren werden zonder proces geëxecuteerd op het strand. Onder hen o.a. monseigneur Aerts. In totaal werden dertien missionarissen gefusilleerd. Jongens van de kampong moesten de lijken de zee inslepen. Enkele paters wisten te ontsnappen: Bedeaux en Van Lith. Zij kwamen aan op Kei Tanimbar. De Japanners kwamen dit te weten en dreigden vrouwen en kinderen te doden wanneer ze zich niet meldden. Dat deden ze en ze werden overgebracht naar Langgoer, waar ook andere paters nog in leven bleken te zijn: Van Rooyen, Goosens en Van Haren. Een pater De Grijs had het niet overleefd na te zijn gevonden door de bezetter. De vijf overgebleven missionarissen mochten blijven leven na tekenen van een verklaring van niet anti-Japans zijn.

Oud-verzetsdeelnemerster Koos Ayal tijdens de bijeenkomst ter ere van het Indisch verzet. Bronbeek 27 april 2012.

Foto: H. de la Croix

De grootste tragische gebeurtenis op de Kei-eilanden was de veroordeling op 22 april 1994 van

39 mannen en drie vrouwen die werden beschuldigd van verzetsactiviteiten. Waarschijnlijk zijn het Islamitische medebewoners die hen hebben aangegeven bij de bezetter. Van deze personen kregen 39 de doodstraf. De executie was op 24 mei 1944 op het eilandje Kilwik, bij Toeal. Van de mannen werden er 34 onthoofd, twee vrouwen werden gefusilleerd. De drie anderen waren ziek achtergebleven maar op 10 juni 1944 maakte een Japanse arts een eind aan hun leven.

Het verzet op Kei

De in Lerolim op Noehoerowa (Klein Kei) op 14 februari 1926 geboren P.R. moest bij Langoer werken aan de aanleg van een vliegveld. Een zwaar karwei waarbij bomen moesten worden gekapt en de bodem geëgaliseerd. P.R. vluchtte zodra hij daartoe de kans zag, maar werd achterhaald, zwaar mishandeld en opnieuw tewerkgesteld. Zijn belangrijkste verzetsdaad was het in brand steken van de verblijven van de tewerkgestelden in de kampong Serteau. Door deze brand zouden geallieerde vliegtuigen de posities van de Japanners te weten komen en bombarderen.

Volgens P.R. leidde dat tot aanzienlijke verliezen, maar dit is niet bevestigd in aanwezige rapportages of logboeken. Wel is er een getuige, een Keiese KNIL'er die de brand heeft meegemaakt. Deze getuige is een van de medevluchtters geweest die weer werden opgepakt. P.R. zou tot zijn daad zijn overgegaan op verzoek van een voor de Geallieerden spionerende Japanner. Dit feit is evenmin bevestigd door officiële bronnen. Met P.R. is het nog goed

afgelopen ondanks de zware mishandelingen tijdens verhoren nadat hij werd opgepakt.

De aanleg van het vliegveld bij Langoer maakte deel uit van het plan er drie aan te leggen: bij Faan en Letfoean. Het oorlogsverloop ten nadele van de Japanners noodzaakte hen de luchtmachtonderdelen te concentreren op de Kei-eilanden. Voor de aanleg van de vliegvelden werden alle mannelijke bewoners tussen de 15 en 45 jaar gedwongen tewerkgesteld. De werkers verbleven in bewaakte en omheinde kampementen. Ze werden slecht behandeld en mishandeling was regel. Het voedsel was slecht, vaak bedorven en te weinig. De omstandigheden waren zondermeer mensonterend.

Toch was er dermate veel loyaliteit aan de Nederlanders dat er pogingen waren verzet te bieden, vaak passief door traag te werken, soms actief met sabotage. Zo maakten sommigen gebruik van de paniek tijdens en na een bombardement door de bondgenoten, door vliegtuigbenzine in brand te steken. Soms werden ook gebouwen en installaties daardoor vernield. Een ander voorbeeld van verzet was het geven van seinen bedoeld voor geallieerde vliegtuigen. Concluderend kan worden gesteld dat verzetsactiviteiten op Kei nadrukkelijk in de context van de gedwongen arbeid plaatsvonden.

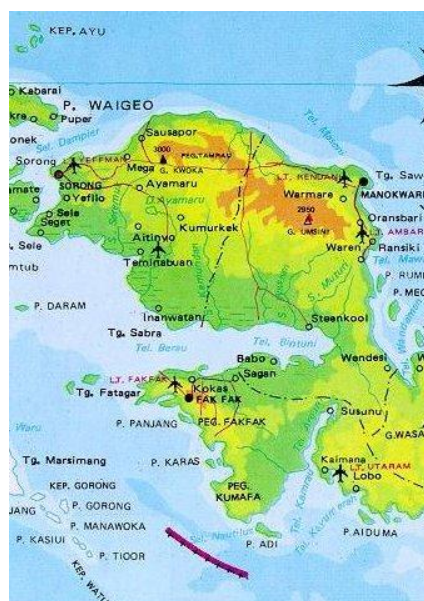
Dus gericht op de directe omgeving: het kamp, het ontgonnen terrein en vervoersmiddelen. Maar ook in de vorm van signalen proberen te geven voor Geallieerde vliegtuigen. Dit bleek enige keren succes te hebben omdat er inderdaad daarna werd gebombardeerd. Het verzet op Kei was dus beperkt tot de locaties van de dwangarbeiders; over breder verzet in de eilandengroep is niet veel

bekend. Het is aannemelijk dat de bezetter het verzet "groter hebben gemaakt" teneinde hard optreden

te rechtvaardigen en loyale Moslim-Keiezen te prikkelen tot medewerking. De strategische positie van de eilanden mocht niet worden ondermijnd.

Nieuw-Guinea

Ook op het erg dunbevolkte en grotendeels nog onbekende Nieuw-Guinea is verzet geweest tegen de Japanners. De Japanners landden op 1 en 2 april 1942 op respectievelijk Fakfak en Babo op het Noordoostelijke schiereiland genaamd Vogelkop. De hoofdstad Manokwari viel op 12 april 1942 in handen van de vijand. Een groep van rond 60 man geleid door de commandant van het KNIL in Manokwari kapitein J.H.B. Willemsz Geeroms trok de jungle in; onder hen sergeant M.C. Kokkelink en later sloot zich daarbij een vrouw aan, 'tante' Koos Ayal. Op 15 november 1942 werd de groep aangevallen door de vijand en vijf leden sneuvelden.

Een periode van vluchten en zoeken van veilige plekken volgde gedurende twee en een half jaar. Gevaar was ook te duchten van

Papua's die een beloning van één gulden kregen voor iedere dode of levende verzetsdeelnemer. De

zware omstandigheden van het tropisch regenwoud eisten hun tol. Ziektes als beri-beri en dysenterie sloegen toe; het voedsel was bijna op en de gevechtskracht verdween. Slangen, hagedissen, larven dienden als eten. De discipline en het moreel van de groep kwamen onder zware druk te staan. Het kwam zelfs tot de executie van de Javaanse soldaat Saddat.

Hij saboteerde een wapen uit wraak voor een niet toegekende promotie. De groep koos uit haar kring ter plekke een krijgsraad die het vonnis uitsprak. Van de groep zouden 46 leden het niet redden door sneuvelen, ziekte, executie, kannibalisme inheemse bevolking, gevangenneming en executie, desertie en capitulatie. Kapitein Willemsz Geeroms redde het uiteindelijk mentaal niet meer en kwam in handen van de Japanners nadat dezen half april 1944 een aanval op de groep hadden uitgevoerd. De commandant zou later worden onthoofd. Koos Ayal slaagde erin te ontsnappen; evenals sergeant Kokkelink, die het commando overnam. Deze kleine groep van 16 militairen en Koos Ayal zou uit handen van de Japanners blijven en slaagde erin contact te maken met een uit Australië gedropte groep parachutisten (een zogeheten NEFIS-party). Toen werden ze overgebracht naar Australië per vliegtuig. De party had samen met behulpzame Papoea's een landingsstrip aangelegd. Dit alles speelde tussen 22 september 1944 en 4 oktober 1944. Sergeant Kokkelink werd kort daarop uitgezonden naar de inmiddels bevrijde Vogelkop van Nieuw-Guinea om verkenningsmissies uit te voeren en interneringskampen te bevrijden. Mauretz Christiaan Kokkelink zou bij Koninklijk

Besluit no. 17 van 12 april 1945 onderscheiden worden als Ridder in de Militaire Willemsorde.

Overig verzet op Nieuw-Guinea

De Molukse heer M.E. woonde als politiemans van 1935 tot april-mei 1942 op Nieuw-Guinea, eerst in Fakfak en daarna in Babo. Op de dag van de capitulatie van het KNIL was hij in het gebied ten zuiden van Babo, in de regio Mimika te Oeta. Daar zouden de Japanners niet landen. Wel was er destijds het gerucht dat dat ging gebeuren. Op basis van dit gerucht vluchtte M.E. richting Fakfak, maar dit ontcrachtte hij later. De KNIL-militairen op Nieuw-Guinea werd de opdracht gegeven zich terug te trekken in de binnenlanden en de strijd voort te zetten. Deze opdracht was afwijkend ten opzichte van alle andere eenheden vanaf het moment van de capitulatie. Ook M.E. voelde het als zijn plicht door te gaan: hij spreekt van een dienstbevel, dapet printah. In april-mei vertrok hij naar het meer in het oosten en binnenland gelegen Wisselmeren om de post van het Binnenlands Bestuur te zoeken waar controleur dr. J.V. de Bruijn zou zijn. Deze groep was 53 man groot. Na contact te hebben gemaakt stuurde De Bruijn M.E. samen met andere politiemensen, naar Merauke om daar de strijd voort te zetten. Dat betekende een tocht naar de oostgrens van Nederlands Nieuw-Guinea en

geheel Indië; een afstand van 700 km door bergen en jungle. M.E. en vijftien andere politiemensen zouden formeel militair worden en in Australië een opleiding gaan volgen. Deze groep zou deel gaan uitmaken van het zogeheten Papoea-bataljon dat vanaf eind 1944 werd gevormd in Hollandia. Half 1942 werd de groep per schip naar Melbourne gebracht. Het schip was een Nederlandse olietanker die in maart 1942 uit Babo wist te ontsnappen.

Papoea bataljon

De opleiding tot infanterist nam 8 maanden in beslag en vond plaats in kamp Casino. M.E. werd later ingedeeld in de 2e compagnie van het 1e KNIL-bataljon. Deze eenheid werd toegevoegd aan de Australische 9e Divisie die later op het eiland Morotai kwam en van daaruit op 1 en 2 mei 1945 landde in Tarakan aan de Oostkust van Borneo.

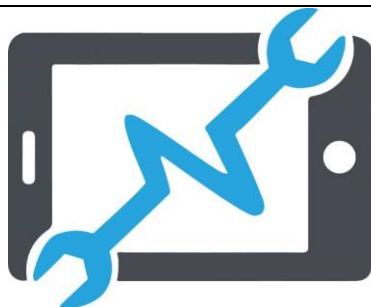
Het relaas van M.E. is niet zozeer een verzetsdaad in de letterlijke en direct zichtbare zin, zoals het leggen van mijnen, laten ontsporen van treinen en dergelijke, maar het voortzetten

van de strijd na de overgave. Toch is het verhaal van M.E. een typische dat samen met alle letterlijke verzetsactiviteiten wordt aangeduid als het Indisch verzet. Ten slotte zou het na het leggen van het contact met dr. De Bruijn zo hebben kunnen lopen dat M.E. bij die groep was gebleven om zo de Geallieerden over een contact in een strategisch belangrijk deel van bezet Indië te laten beschikken.

Samenvattend

In de Grote Oost zoals het uitgestrekte gebied bestaande uit de Molukken en Nieuw-Guinea werd genoemd, zijn er verzetsactiviteiten op kleine schaal geweest. Maar niet onbelangrijk omdat de regio voor de Geallieerden van groot militair-strategisch belang was. Dat bleek ook vanaf 1943-1944 toen de oorlogskansen duidelijk keerden ten gunste van de bondgenoten en Japan het alsmaar moeilijker kreeg. De contacten op de Molukse eilanden en Nieuw-Guinea bleven schaarse en des te belangrijker waarde hebben voor de inlichtingendiensten van de Geallieerden. Regelmatig werden door de NEFIS (Netherlands Forces Intelligence Service) speciale verkenner gedropt, de zogenaamde party's. Samen met de lokale contacten bereidden ze de weg voor de latere invasies van de verschillende eilanden.

Wordt vervolgd

SHOPDEN
BORCA ONLINE

**Borca Online
Computer Service**

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806

www.borca-online.nl

(advertentie)

Nederlandse veteranendag 2016

Meer dan 90.000 belangstellenden hebben vorig jaar de Nederlandse Veteranendag bezocht. De eerste draaginsignes voor VN-militairen werden uitgereikt. Een nationaal evenement, waar heel Nederland haar meer dan 117.000 veteranen bedankt die zich hebben ingezet voor vrede, nu en in het verleden. Op 25 juni 2016 is de volgende Nederlandse Veteranendag, waarvan in dit artikel een kort overzicht van de festiviteiten en het programma van de Nationale viering in Den Haag.

Nationaal defilé en vliegshow

Zoals elk jaar vindt er rondom het Regeringscentrum Binnenhof en Hofvijver een groot defilé plaats. Hieraan nemen meer dan 5000 veteranen en militairen deel, gevolgd door een grote stoet van historische en hedendaagse militaire voertuigen.

In de Ridderzaal is een besloten bijeenkomst van veteranen en genodigden. Een ceremonieel gebeuren in aanwezigheid van de Koning, de Minister van Defensie en andere leden van Het Kabinet en Tweede Kamer, waarbij weer de jaarlijkse onderscheidingen die

bij de veteranen zullen worden opgespeld. Toespraken, muziek en voordrachten zullen deze ceremonie completeren.

Festival op het Malieveld

De hele dag van 9.00 tot 17.30 uur is het Malieveld 'open'. Om wat te eten, te drinken of te luisteren naar een optreden van de Boston Tea Party en een concert van de Koninklijke Militaire Kapel. Verder de presentatie van de Veteranen Top 50. Op het Malieveld kunt u persoonlijk met veteranen in gesprek gaan. Praat

met ze over hun ervaringen, over de lessen uit het verleden, over actuele missies en over wat ze nu doen in het dagelijks leven. De veteranen zijn benieuwd naar uw vragen en reacties. Ze staan u graag te woord. Let ook op de speciale programma's waaraan veteranen zelf meedoen en speciale kinderprogramma's.

Op het Malieveld staan bovendien grote videoschermen opgesteld via welke alle ceremoniële onderdelen en festiviteiten van deze Veteranendag te volgen zijn. Verder op het Malieveld een Kidscorner, een vliegsimulator,

een klimmuur, een Wall of Honour en zullen in diverse stands een aantal Nederlandse Musea zich presenteren.

Programma Veteranendag

10.20 uur, Ridderzaal

In aanwezigheid van Koning Willem Alexander, Minister van Defensie Hennes en Minister President Rutte zullen onder andere toespraken en voordrachten worden gehouden ter ere van militairen die zich voor de vrede in diverse conflictgebieden hebben ingezet. Deze ceremonie wordt gevolgd door de uitreiking van medailles op het Binnenhof om ongeveer 11.30 uur.

13.15 uur, Nationaal defilé en Vliegshow

Meer dan 5000 veteranen en militairen zullen met een aantal muziekkorpsen defileren voor de Koning, die deze vanaf een podium op de Kneuterdijk zal afnemen. De militairen worden gevolgd door een grote collectie aan antieke en hedendaagse militaire voertuigen. De antieke voertuigen worden in puike conditie gehouden door de

vereniging: "Keep them Rolling" (www.ktr.nl). Tijdens dit defilé zal er een Fly-by plaatsvinden van een aantal antieke en moderne vliegtuigen en helikopters.

Overzicht van het festivalterrein op het Malieveld

9.00 tot 17.30 uur Programma Malieveld

Gedurende de gehele dag is er een groot festival gaande op het Haagse Malieveld, met veel muziek, eten, drinken en tal van

attracties voor iedereen. Zo is er een leuke Kidscorner, een vlieg-simulator en een klimmuur.

Podiumprogramma van 11.00 tot 17.00 uur: Doorlopende optredens van diverse artiesten, met onder andere Veteraan Dennis Kroon en zangeres Renee van Bavel. Het podiumprogramma en daarmee de veteranendag 2016 wordt afgesloten door een spetterend optreden van de Kon. Militaire Kapel "Johan Willen Friso".

Voor mindervaliden, rolstoel-gebruikers en begeleiding zijn er speciale pendelbussen, die rijden vanaf Station Den Haag Centraal naar het Binnenhof (8.00 – 9.15 uur op aanvraag ter plaatse) en het Malieveld (8.00 – 11.15 uur en retour 15.30 – 18.00 uur). Men kan zich hiervoor aanmelden bij: Sticht. Nederlandse Veteranendag,

Veteranen van de toekomst (?) aan de boterham....

Frederikskazerne, (gebouw 104, kamer 002), van Alkemadelaan 786, 2597 BC Den Haag, Tel: 070-3164215. www.veteranendag.nl. E-mail: info@veteranendag.nl.

Gouden Buffel 2015 voor Reggie Baay

De prestigieuze prijs "Gouden Buffel" wordt elk jaar uitgereikt door Java Post aan degene die de geschiedenis van Nederlands-Indië onder de aandacht van het grote publiek heeft gebracht. Voor zijn werk heeft Reggie Baay de editie van 2015 weten te winnen.

**Gouden Buffel
2015**

Het juryrapport luidde: Reggie Baay (geboren in 1955) merkte thuis al op jonge leeftijd dat het onderwerp Nederlands-Indië en de persoonlijke ervaringen van zijn vader nauwelijks bespreekbaar waren. Om op een andere manier toch meer te weten te komen over die onbesproken geschiedenis, studeerde hij Nederlandse taal- en letterkunde en geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Leiden, waar hij zich verder specialiseerde in de koloniale en post-koloniale literatuur en geschiedenis. Van 1985 tot 2005 was hij als redacteur verbonden aan het tijdschrift "Indische Letteren" en publiceerde hij vele artikelen op het gebied van de koloniale geschiedenis en literatuur.

Reggie heeft zich een missie voorgenomen: zoveel mogelijk kennis van de geschiedenis van Indië verspreiden en doorgeven aan de volgende generaties, opdat

Reggie Baay

zoiets nooit meer kan gebeuren. Vanuit de overtuiging dat het "onbesprokene vaak meer impact heeft dan het besprokene", ziet hij deze missie ook als een "hormat" (eerbewijs) aan hen, die de verschrikkingen van de oorlog en de Bersiap zo indringend hebben meegemaakt. Reggie Baay publiceerde een keur aan interessante artikelen en boeken. Twee van zijn boeken stonden de

afgelopen jaren wel bijzonder in de aandacht. In de eerste plaats was dit "De Njai; Het concubinaat in Nederlands-Indië", het verhaal van de "oermoeder" van Indisch Nederland. En in 2015 werd daar het geruchtmakende boek "Daar werd wat gruwelijks verricht" aan toegevoegd, over de slavernij in Nederlands-Indië. Twee geheel verschillende onderwerpen, die gemeen hebben dat zij nooit eerder goed waren onderzocht.

En vooral dat laatste typeert Baay: hij heeft een neus voor nieuwe onderwerpen en weet dit op een prettig leesbare manier door te geven aan zijn lezers.

De jury onderschrijft de missie van Reggie Baay ten volle en ziet reikhalzend uit naar zijn volgende publicaties. De jury hoopt dat hij nog vele nieuwe bronnen zal aanboren en de inhoud daarvan zal delen met een breed publiek.

De jury bestond zoals altijd uit:

Prof. Dr. G.J. Oostindie
Dr. J. Somers
Drs. B.R. Immerzeel

Welgemeende felicitaties hier ook van de redactie van NICC Magazine voor deze verdiende toekenning van de Gouden Buffel.

zoekt donateurs

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

'Like' ons op facebook: <https://www.facebook.com/Stichting-Het-Indisch-Platform>

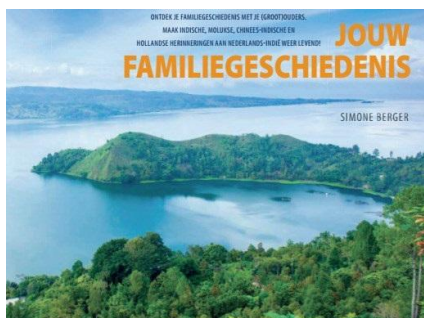
Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

"Doe-boek" probeert praten over Indië gemakkelijker te maken

Door: Lilian Visser

Eenvoudig op zoek gaan naar je Indische roots. Het lijkt een moeilijke kwestie. Dit boek "Istori Kita, jouw familiegeschiedenis", doet hier toch een poging toe. In heel veel Indische gezinnen werd niet of nauwelijks gesproken over het verleden. Het leven in de Jappenkampen, de dwangarbeid en de Bersiap-periode, gevolgd door de "vrede" die ontaardde in een dekolonisatie-oorlog. Over de traumatische jeugd van kinderen in de vrouwenkampen. Simone Berger, dochter van een Indische vader (1940) maakte daarom "Istori Kita" (onze geschiedenis), een boek dat generatiegenoten moet helpen om gemakkelijker met hun ouders te praten over het verleden van Nederlands-Indië. Aan de hand van bijzondere afbeeldingen en verhalen komen herinneringen weer tot leven. De

onderwerpen variëren van zoete jeugdherinneringen tot de verschrikkingen van de Japanse bezetting. Lilian Visser, redactrice bij Historiek.net interviewde de auteur: Simone Berger.

Trauma's van de eerste generatie

Wat zijn de trauma's van de eerste generatie uit Nederlands-

Indië en waarom vinden zij het zo lastig om erover te praten?

Tijdens de erbarmelijke, zware en mens-onterende omstandigheden tijdens de bezettingsjaren – waar mensen in interneringskampen zaten of als dwangarbeider tewerk gesteld werden aan bijvoorbeeld de Birma-Siam spoorweg of in fabrieken in Japan – zijn vele families jarenlang uit elkaar gescheurd. En na de zogenaamde bevrijding op 15 augustus begon een vier jaar durende dekolonisatie-oorlog, met aan het begin daarvan de gruwelen van de Bersiap. Hierdoor was het voor de Indische Nederlanders bijna onmogelijk om terug te keren naar hun leven van voor de oorlog. Na de zo vurig verlangde bevrijding kwam als een mokerslag een periode van angst en chaos, veel

bloedvergieten en de onzekerheid wie je vriend of je vijand was.

De verhoudingen waren veranderd en de Indische Nederlanders waren gedwongen te vertrekken uit hun zo geliefde geboorteland en kwamen berooid aan in een land dat na een even zo gruwelijke Duitse bezetting in wederopbouw was. Een land dat op dat moment de Indische mensen kon missen als kiespijn. Dit heeft velen die toch al ernstig beschadigd en getraumatiseerd waren, geen of nauwelijks ruimte en mogelijkheden gegeven om hun eigen trauma's en ingrijpende gebeurtenissen te verwerken. Hun motto werd: aanpassen!

Tekening van Hetty Ansing

Tijdens mijn jeugdjaren werden door mijn opa voornamelijk leuke en stoere anekdotes verteld. De diepere lading achter dit soort verhalen vertelde hij pas toen ik volwassen was. Ik realiseerde mij dat mijn vader – in tegenstelling tot mijn eigen stabiele en fijne jeugdjaren – de eerste twintig jaren van zijn leven zich in een onstabiele, angstige en onrustige omgeving afspeelde. In die eerst voor een kind zo belangrijke jaren, kende hij geen normaal gezinsleven en was er geen vaderfiguur. In zijn jeugd kende hij slechts gevangenschap in een Jappenkamp met schreeuwende

bewakers, sadisme en het altijd maar moeten buigen voor iedere Jap die je tegenkwam.

Door gesprekken tijdens en na mijn middelbare schooljaren met vrienden en vriendinnen met een Indische of Molukse achtergrond, voelde ik ook dat het vaak het karakter van mensen nadelig had beïnvloed. De tweede generatie leerde daarmee rekening te houden en stelde dus thuis geen vragen meer. Gelukkig heeft mijn vader toch redelijk veel verteld, waardoor ik van jongs af aan begreep dat hij zeer ingrijpende dingen had meegemaakt.

U geeft ook lezingen. Wat voor problemen komen daar naar boven van de tweede generatie?

Dat is heel divers. De een heeft ouders die altijd al veel verteld hebben en hebben dit soms ook in boekvorm vastgelegd. Anderen daarentegen verzwegen heel veel en werd je geacht om onopvallend door het leven te gaan om je ouders zo min mogelijk te irriteren. Verwachtingen werden overgedragen, emoties werden niet geaccepteerd, de pijn en het verdriet en frustratie werden afgereageerd op partners en/of kinderen. Het helpt enorm als er meer begrip is. Dan kun je bepaalde dingen beter accepteren. Voor sommige mensen is het zelfs zo belangrijk om te begrijpen wat de ouder heeft doorgemaakt, zodat je je ouder kan begrijpen en vergeven. Daarmee kunnen ze dan verder in het leven.

De na-oorlogse generatie is opgevoed door ouders die veelal getraumatiseerd waren en daardoor nauwelijks een gezinsstructuur hebben meegemaakt. Maar dit kan van persoon tot persoon verschillen. Heel veel voorkomend is zwijgende ouders, onbesproken geheimen, het afreageren van frustratie door geestelijk of lichamelijk geweld, hoge eisen stellen aan de

kinderen, autoritair gedrag. Dit alles leidde tot de houding van "Je kunt je maar beter schikken in hun zwijgzaamheid en verder geen vragen stellen, want intuïtief realiseerde je je dat dat in verkeerde aarde zou vallen".

Kunt u aangeven wat de opbouw van het boek is en waarom dit het ophalen van de familiegeschiedenis makkelijker maakt?

Als je weinig weet of in een impasse zit, heb je een "opening" nodig. Door diverse interviews en gesprekken merkte ik dat je door gerichte vragen of door verhalen "een gezicht" te geven – door via internet de school of ziekenhuis waar je ouder geboren is te laten zien – de een gevoelige snaar raakt en daardoor in gesprek kan raken. Vaak wil de ouder wel over de leuke en plezierige dingen praten. Met mijn boek probeer ik op deze manier de zintuigen te prikkelen: de neus ruikt weer die vertrouwde geuren, de ogen zien weer die felle zon en de bonte kleuren van die weelderige tropische natuur. Vraag gewoon aan je ouder wat hij met een "ketip" (een dubbeltje) deed en je

Kinderbedje met klamboe

krijgt de leukste verhalen. Dan zie je opeens dat jouw (groot)vader ook een gewone kwajongen was die doldwaze streken uithaalde. Door vragen te stellen die laag-

drempelig zijn en waar je ouder met plezier over kan vertellen, raak je weer in gesprek en maak je herinneringen weer levend. Je ouder merkt dan ook dat hun kind interesse heeft in wat verteld wordt. De generatie die alles aan den lijve heeft meegemaakt is nu op zeer hoge leeftijd en vaak is er dan meer behoefte om terug te blikken en over die jaren te vertellen.

Kunt u een thema uitlichten, waarvan de antwoorden belangrijk zijn voor de tweede generatie?

Het boek eindigt met het thema: "Tastbare herinneringen" zodat je altijd weer wat het verhaal is achter de spullen die in hun huis staan en tijdens de overtocht zijn meegekomen. Het boek sluit met doorgeven en herdenken, zodat je aan jouw ouders kan vragen wat ze graag willen doorgeven en waar ze blijvende waarde aan hechten. Dat zijn belangrijke thema's die invloed kunnen hebben op hoe bewust we met de erfenis van onze (groot)ouders zullen omgaan en dit weer overdragen aan onze eigen kinderen.

Bent u niet bang dat u met het boek onverwerkt verdriet weer boven brengt en daardoor familie-relaties in gevaar brengt?

In eerste instantie worstelde ik lang met de vraag of ik wel vragen kon stellen over die bezettingsjaren en die gruwelijke periode daarna. Nadat ik het gedeelte had

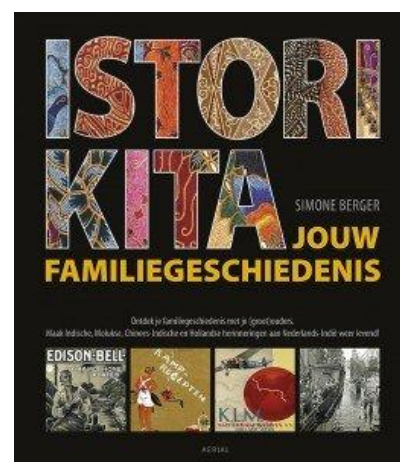
afgerond met de leuke en plezierige dingen, die vaak laagdrempelig zijn, besepte ik dat de lezers die vragen stellen aan hun eigen ouders en grootouders, met lege handen zouden komen staan, als ik er geen informatie aan zou toevoegen over deze periode. Het doel van mijn boek en mijn oprechte wens is dat het boek voor velen een hulpmiddel wordt die het "grote stilzwijgen" doorbreekt. Voor in het boek begin ik met "Werkwijze en tips", waarin ik uitleg dat het belangrijk is om zelf aan te voelen of je het gedeelte over de bezetting en Bersiap wilt bespreken en je hiermee erg zorgvuldig mee om dient te gaan. Uiteindelijk kan je er ook toe besluiten om dit geel "dicht" te laten. Of je kunt je zelf een beeld vormen door met sites en boeken die ik aanreik, verder te zoeken, zodat je je ouder hiermee niet onnodig belast.

Kun je het boek ook gebruiken als je ouders er niet meer zijn?

Jazeker. Ook al kun je je ouders geen vragen meer stellen, dan kun je aan oudere broers of zussen of ooms en tantes die vragen stellen. Tevens biedt het boek veel informatie en bijzonder beeldmateriaal over hoe het leven in Nederlands-Indië eruit zag. De gedeeltes over de dekolonisatiejaren geven informatie over grote markeringen in de geschiedenis die je kunnen helpen meer begrip te tonen waarom jouw ouders hun geboorteland hebben verlaten en hebben besloten om te zwijgen over wat zij hebben meegemaakt. En ik geef veel tips; sites die je kunt raadplegen, boeken die je kunt naslaan. Met behulp van het internet en bepaalde boeken kun je heel veel zelf achterhalen.

In de bijlage van het boek is een uitgebreide verwijzing naar sites en boeken. Bij verschillende hoofdstukken wordt ook verwezen naar interessante boeken die meer achtergrond-informatie kunnen

geven. Er is ook een website met Indische kranten. Met je familienaam en initialen kun je soms je ouders verrassen met bepaalde informatie, waarover zij nooit hebben verteld. Een naam terugvinden is voor sommige families heel belangrijk. De site van de oorlogsgravenstichting heeft onder andere een lijst met namen van slachtoffers die tijdens de zeetransporten zijn omgekomen. Maar ook is er bijvoorbeeld een overzichtskaart van de meeste gevangenen en interneringskampen en van de 23 grootste scheepsrampen tijdens de zeetransporten.

Is het boek ook interessant voor mensen zonder roots in Indië, die geïnteresseerd zijn?

Absoluut. Als je geïnteresseerd bent in de geschiedenis van Indië, is dit een prettig en leerzaam boek met unieke illustraties. Tevens biedt het in beperkte zin de chronologie van de na-oorlogse periode en de diverse "golven" van hun vettrek naar Nederland. Ook kan het je stimuleren om na te denken welke illustraties je zou kunnen gebruiken die afgestemd kan zijn op de geschiedenis van je eigen familie die wellicht in Indië is opgegroeid en hoe je de zintuigen kunt prikkelen en om met bepaalde "kunstgrepen" de verhalen van je (groot)ouders kunt triggeren.

Bron: <http://historiek.net>.

Enquête NICC Magazine en een toekomstig Indisch Centrum

Eind deze maand zullen alle lezers van NICC Magazine een digitale ENQUÊTE toegezonden krijgen, die op de uitvoering en de inhoud van NICC Magazine betrekking heeft.

Het doel is om na ruim 7 jaar te inventariseren hoe iedereen over NICC Magazine denkt en of er nog wensen, op- en/of aanmerkingen zijn op de vormgeving en de inhoud van het grootste gratis digitale magazine ter wereld voor de Indische gemeenschap. Uw mening als lezer is hierbij voor ons een leidraad voor de toekomstige uitgaven en daarom voor ons van het grootste belang.

Het tweede deel van deze ENQUÊTE zal gaan over een mogelijk in de toekomst op te starten Indisch Centrum in Den Haag. Wie onze website heeft bezocht, weet dat dit een hele grote wens van het NICC is. Het bestuur van het Nederlands Indisch Cultureel Centrum heeft de afgelopen jaren tal van plannen gemaakt om zo'n centrum vorm te geven en in te vullen. Veel

plannen werden na overweging weer overboord gegooid omdat ze

of te ambitieus waren, of te kostbaar in uitvoering. Andere plannen hebben wij minutieus uitgefilterd en bijna tot in detail uitgewerkt. Zo is er uiteindelijk een plan-de-campagne ontstaan dat volgens onze opvattingen in heel Nederland zijn weerga niet kent. Wij zullen u daarom een aantal vragen stellen die een eventuele haalbaarheid van een dergelijk centrum al of niet zal moeten bevestigen.

Deze ENQUÊTE zult u separaat van NICC Magazine toegestuurd krijgen. Onze webmaster, Dennis van der Ham zal de Enquête technisch zodanig maken, dat u hem online kunt invullen, met ingebouwde correctiemogelijk-

heden, waarna u hem met één klik weer kunt terugsturen.

Om een goed beeld te kunnen krijgen van wat U er van vindt, hopen wij dat zoveel mogelijk mensen de Enquête invullen. U kunt de enquête ook doorsturen aan familie, vrienden of kennissen ook als die geen abonnee zijn.

Wilt u wat meer weten over een mogelijk toekomstig Indisch Centrum? Kijk op onze website: www.indisch-centrum-den Haag.nl.

Wij vragen u deze enquête zo spoedig mogelijk in te vullen en aan ons terug te zenden. Het verwerken van alle binnenkomende data vergt uiteraard ook de nodige tijd en we willen in het najaar met alle resultaten naar buiten komen.

Onder de inzenders worden drie DINER CADEAUKAARTEN verloot, elk ter waarde van € 75,00. Deze kaarten zijn landelijk inwisselbaar bij ruim 1500 restaurants.

Vriendelijk groetend, de redactie.

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en Android. Snel, vakkundig en redelijk geprijsd.
Klik [hier](#) voor de aanbieding. Borca-Online / ShopDen webshop

Borca Online
Computer Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Pasar Malam – Tempo Doeloe

Herinneringen aan het verleden

Door: Anneke van de Castele

Als kind liep ik aan het handje mee met papa en mama, struinend en snoepend van een pisang goreng, langs de vele Indische kraampjes op de pasar malam. Deze snotneus keek haar bruine oogjes uit en verwonderde zich over oude en nieuwe dingen, zoals ik vandaag de dag nog steeds doe, althans wat betreft dat verwonderen.

Van mijn vader moest ik als 'écht Indisch kind' allerlei nieuwe smaakjes en lekkernijen proeven en zo trok hij mij ooit gedecideerd aan de arm mee naar een kraam, waar een vreselijke stinklucht vanaf kwam en waar allerlei tropisch fruit lag uitgestald, in vormen en kleuren die ik bij de groenteboer op de hoek nooit gezien had. "Zo heerlijk zoet, je móet dit proeven!" Demonstratief nam hij een stukje fruit van een schoteltje dat op een berg enorme prikkeldingen lag te balanceren en met een luid "mmmm!" verdween het stukje in zijn mond. Als papa het durfde, dan kon ik dat ook best. Maar toen ik oog in oog stond met de stinkende prikkeldingen, heb ik de ziel onder de arm en de benen genomen, mijn vader vol leedvermaak grinnikend achterlatend. Ik moest het nog lang horen. Maar het was het waard geweest, want als troost voor deze traumatische ervaring mocht ik mee naar de spekkoeckkraam en daar wordt ieder Indisch kind vrolijk van.

Mijn ouders sleepten mij verplicht mee naar wajangvoorstellingen, exposities en het muziekpodium, snuffelden (destijds veel te lang naar mijn zin) tussen de Indische boeken en mijn moeder controleerde regelmatig het restant van het zorgvuldig bijeen gespaarde pasarbudget. Ik leerde

er hoe afdingen in zijn werk ging bij Indo's onderling en wat het verschil was tussen wajang golek en wajang koelit.

De muzikale omlijsting van de pasar is iets waar ik altijd naar uitkeek. De bekende artiesten die zorgden voor zinderende shows natuurlijk in de eerste plaats, maar ik vond de felgekleurde lampen het mooist (en het feit dat de muziek veel harder stond dan thuis ooit toegestaan was!). Ik heb er van genoten. Een keer op de Pasar Gambir in Dordrecht zou de groep Massada optreden. Ze hadden toen een hit met het nummer 'Sajang É', wat mij nog steeds tot tranen kan roeren. Niet alleen vanwege de melancholie van het lied, maar ook omdat ik op tijd naar bed moest en Massada trad pas 's avonds op. Mijn moeder was onverbiddelijk.

Dikke tranen heb ik gehuild bij de poster van zanger Johnny Manuhutu, op wie ik destijds grenzeloos en hopeloos verliefd was (en stiekem nog steeds een beetje, zoals zo veel Indische en niet-Indische meisjes). Met betraande oogjes stond ik toen langdurig te kijken naar een leeg podium zonder Massada, waar als decor een enorm doek met een prachtig geschilderd Indisch landschap vol wuivende palmen en bergen mijn nieuwsgierigheid wist te wekken (tussen het snikken door).

Naast traumatische ervaringen (zoals de lucht van de doerian die na ruim 40 jaar nog steeds rondspookt in mijn reukorgaan en het missen van het optreden van Massada) was er gelukkig wel krontjong. *Krontjong asli*, dat is waar ik mee opgegroeid ben. Zowel mijn vader en opa als mijn ooms beschikten over een grote platencollectie met prachtige krontjong, waaronder de platen van 'Lief Java' van Guus Becker en Leo Spel. Jaren later had ik de eer om krontjongzanger Guus Becker te ontmoeten en met hem over deze unieke muziek te mogen spreken. Hij vertelde mij veel over de ontstaansgeschiedenis van deze muziek. ([zie mijn blogartikel voor 'De Kritische Katjang'](#)).

Door de jaren heen veranderde er veel in de samenstelling van ons gezin, onze familie en vriendenkring. De Indische dinosauriërs verdwenen, maar zijn nooit helemaal weggevaagd en de herinneringen zijn gebleven, helder als de dag van gisteren. Met vrienden deden wij weleens een 'vergelijkend warenonderzoek' en we bezochten verschillende pasars in het land; grote, kleine, saaie en gezellige. Zo kwamen we een keer ergens in Brabant op een open lucht pasar terecht; klein, maar met een sfeer die je nog maar zelden tegenkomt. Nu is sfeer een heel persoonlijk iets, maar het aantal lachende mensen om je heen is meestal wel een aardige sfeermeter.

Er waren natuurlijk allerlei kraampjes, snuisterijen en lekkere hapjes te vinden en er was muziek. Voor het podium dansten de mensen op muziek van Indo-celebrity Dries Holten (bekend als de helft van o.a. de duo's Sandra & Andres en Rosy & Andres).

Andres, die zijn Indische afkomst nooit onder stoelen of banken heeft gestoken en altijd zijn Indisch-zijn heeft gevierd in zijn muziek, kreeg ook deze keer weer jong en oud aan het swingen met zijn Indische liedjes.

De spekkoeckraam op een pasar is een instituut op zich en oogst dan ook altijd veel bewondering, op welke pasar je ook bent. In Den Haag wilde mijn oom er, toen al dik in de zeventig, altijd het eerst naartoe. Op de lange tafels stonden tientallen kleine rieten mandjes uitgestald, gevuld met kleine stukjes spekkoeck in de vele diverse smaken; banaan, chocolade, rum, cocos, pandan en meer van die fijne smaakjes die je alleen al bij het lezen van deze zin doen watertanden.. Mijn oom begon altijd helemaal links bij schaalnummer 1 en ging dan zo het hele rijtje af, om dan vervolgens weer terug te lopen naar het eerste schaalnummer en het ritueel te herhalen. De verkopers kenden hem gelukkig al (want mijn oom had natuurlijk een passe-partout). "Welke wil je kopen, oom?" probeerden wij dan te vergeefs. "Nee, ik heb niet, ik heb niet van spekkoeck" was dan steevast het antwoord.

Mijn oom genoot van krontjong, vooral van de krontjong asli en

altijd weer kwam dan zijn zakdoek tevoorschijn om zijn neus in te snuiten en om zodoende zo onopvallend mogelijk een traantje weg te pinken, in de ijdele hoop dat wij het niet gezien hadden.

Slenterend van de ene tent naar de andere mopperde hij traditiegetrouw en zonder gêne over de 'kauwgomballententen' (zoals hij de niet-Indische kraampjes noemde). Pas veel later ben ik dat gaan begrijpen. Mijn oom had Jappenkamp, Birma spoorweg, Hiroshima en Bersiap overleefd en hij had zijn geliefde Indië moeten verlaten; van mij mocht hij mopperen.

Op een keer hoorden wij achter ons heel hard mijn ooms naam roepen. Verschrikt keek mijn oom om (en wij ook). "Ja, jij daar! Hoe is het? Ken je mij niet meer?" Mijn oom keek een andere bejaarde Indo onderzoekend in de ogen en vroeg argwanend: "En wie wil dat weten?" Daarna noemde de man een adres in Tegal, en mijn oom en hij bleken buurjongens te zijn geweest! Zelfs na zowat veertig jaar wist de 'oude' buurjongen (letterlijk en figuurlijk, want hij woonde immers ook in Den Haag, net als mijn oom) nog wie 'die schavuit van nextdoor' was. Een prachtige ontmoeting die mij altijd is bijgebleven en waar ik mij

nog steeds heerlijk over kan verwonderen.

Ontmoetingen, daar ging en gaat het om op een pasar. Ook na het wegvallen van de dinosauriërs ging ik erheen. Inderdaad, 'ging', want de laatste jaren moet ik er een heel eind voor reizen en zo zonder dinosauriërs naast mij word ik er al gauw wat treurig van. Bovendien houd ik niet zo van (kouwe) drukte. Hoewel het uitwaaien in Scheveningen na afloop ook wel weer iets had. Of het thuis goreng-en van je meegebrachte hapjes en het oprapen van de melatibloempjes die altijd in groten getale onderin de tas lagen in plaats van dat ze aan het meegebrachte plantje zaten. Maar de herinneringen houden me ook nu nog warm en door ze op te schrijven, houd ik hen levend. Niet alleen de eetkraampjes, de spekkoeck, de muziek en de snuisterijen maakten de sfeer op de pasars, maar juist die 'dino's' (anagram voor 'indo's'.. zie je dat?) deden dat voor mij. Nu ben ik zelf zo langzamerhand een 'indosauriër' geworden, een uitstervend ras. Maar deze is nog *alive and kicking*, net als mijn herinneringen!

CREAPRO
VERTALINGEN
■
Den Haag

*Vertalingen vanuit en in alle moderne talen
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en creatief
Schrijven van uw memoires, brochures en andere teksten*

SINDS 1989 VERTALERS & GHOSTWRITERS
DIE U ZORGEN UIT HANDEN NEMEN

Galileistraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 - 06-83205997
@: creapro@worldonline.nl W: www.creapro.myplaces.nl

VERTAALWERK & GHOSTWRITING

Korte berichten

Schadevergoeding voor Chinese dwangarbeiders WO-II van Japanse Mitsubishi

Het Japanse bedrijf Mitsubishi Materials gaat een schadevergoeding uitkeren aan Chinezen die tijdens de Tweede Wereldoorlog dwangarbeid moesten verrichten. Hierover is kort geleden overeenstemming bereikt.

Overlevenden en nabestaanden van omgekomen werklieden kunnen aanspraak maken op zo'n € 13.560,00. Als alle gerechtigden het bedrag innen, wordt er door Mitsubishi in totaal ongeveer 50 miljoen euro uitbetaald.

De overeenkomst is getekend in bijzijn van drie ex-dwangarbeiders die in een verklaring lieten weten dat de excuses van Mitsubishi oprecht overkomen, maar dat geen enkel bedrag het werkelijk toegebrachte leed kan compenseren.

Twee van de nog levende dwangarbeiders

Mitsubishi Materials erkent dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog bij de voorganger van de bedrijfstak: Mitsubishi Mining een 3765 Chinese dwangarbeiders werkten. Van hen overleden er tijdens de oorlogsjaren 722. De Chinezen werden opgepakt door het Japanse leger om in 35 bedrijven overgebracht en tewerkgesteld te worden.

Het Mitsubishi-conglomeraat bood vorig jaar tijdens een bezoek aan de Verenigde Staten nog officiële excuses aan omdat het tijdens de 2e Wereldoorlog Amerikaanse krijgsgevangenen inzette als

dwangarbeider. In totaal hebben tijdens de oorlog zo'n twaalfduizend Amerikanen dwangarbeid verricht in Japan. Meer dan 1100 overleefden dit niet.

Opnieuw uitbarsting vulkaan Sinabung

Bij een uitbarsting van de vulkaan Sinabung op het Indonesische eiland Sumatra zijn minstens drie mensen om het leven gekomen.

Foto: rtl-nieuws

Vier anderen zijn ernstig gewond geraakt en verkeren nog steeds in levensgevaar. De slachtoffers waren op de flanken van de vulkaan aan het werk toen de uitbarsting plotseling begon. Zij werden verrast door gloeiendhete aswolken. Autoriteiten hadden al gewaarschuwd voor het gevaar en bijna alle bewoners hebben geld gekregen om ergens anders een veilig heenkomen te zoeken. "Helaas hebben toch enkelen besloten om hun leven in de waarschaal te leggen door daarna terug te keren om op hun boerderijen te werken", aldus een woordvoerder van de rampendienst. De Sinabung ontwaakte in 2010 na bijna 400 jaar geen tekenen van activiteit te hebben getoond. Sinds 2013 zijn er diverse uitbarstingen geweest. In 2014 kwamen zestien mensen om het leven bij een uitbarsting.

Adriaan van Dis wint Luisterboek Award

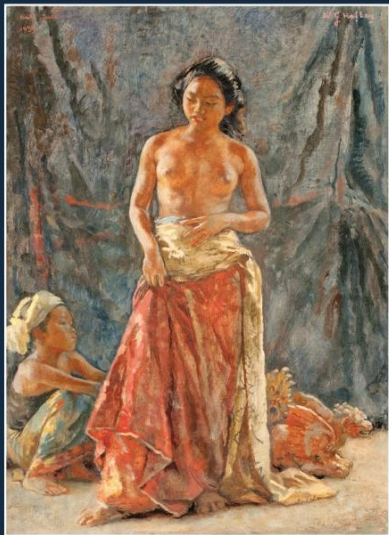
Met het voorlezen van "Karakter" van F. Bordewijk heeft Adriaan van Dis de Luisterboek Award

gewonnen. De jury oordeelde dat van Dis zich verwant voelde met de jonge Katadreuffe. Hij is geen maker van stemmetjes, maar accentueert de verschillende types heel licht. De prijs werd op 23 mei uitgereikt. Andere waren: *Julian Barnes (Alsof het voorbij is, gelezen door Bas Keijzer)*, *Hendrik Groen (Pogingen iets van het leven te maken, gelezen door Jan Meng)*. Vorig jaar won "Een weeffout in onze sterren" van John Green, gelezen door Beatrice van de Poel de Award.

ZEEUWS VEILINGHUIS

GEVRAAGD:
INDISCHE SCHILDERIJEN

W. G. Hofker (1902-1981)
Hamerprijs: € 600.000,-

Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
Tel. 0118 - 650 680
WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

(advertentie)

Wat vertellen de sterren in Juni 2016

Ram 22 mrt–20 apr

Het lijkt alsof jij voor alles wat je onderneemt extra je best moet doen. En dat is waarschijnlijk ook zo, omdat niemand echt weet wat jouw doelen in het leven zijn. Zo kan niemand iets extra voor jou doen, ook al zouden ze dat graag willen. Je moet meer voor jezelf opkomen en duidelijk maken wat jij wilt en dat terwijl dit niet jouw sterkste kant is. Liever zou je op de achtergrond blijven. Je zult merken dat je er goed aan doet om te laten zien wie jij werkelijk bent.

Stier 21 apr–21 mei

Jij staat deze periode in je kracht. Je weet wat jij wilt en dat laat je merken ook. Niet op een vervelende manier, nee, op een hele natuurlijke manier. Je zult merken dat andere mensen daar vervolgens weer heel natuurlijk op reageren. Ook met eventuele wrijvingen kun jij op een hele speelse manier omgaan. Zelf zul je misschien het gevoel hebben dat alles je komt aanwaaien deze maand, maar je moet je goed realiseren dat dit weldegelijk te danken is aan je eigen gedrag.

Tweeling 22 mei–21 jun

De laatste maanden was jouw binnenwereld belangrijk, je emoties en je innerlijke rust, maar ook huis en haard. Deze maand gaat jouw interesse verschuiven van je binnenwereld naar de buitenwereld. Carrière en werk worden weer belangrijker voor jou. Sociale contacten worden door jou weer opgebouwd en onderhouden. Je gaat weer mensen ontmoeten en vrienden maken. Oude vriendschappen worden weer opgepoetst, kortom je staat weer in de buitenwereld.

Kreeft 22 jun–22 jul

Je zult merken dat deze maand de wereld om je heen een stuk rustiger lijkt te worden. Vorige maand leek alles in beweging, deze maand keert de rust voor een groot deel terug in je leven. Daardoor zal ook je gezondheid verbeteren. In de liefde gaat het stukken beter. Er ontstaat voor jouw gevoel duidelijkheid en je hebt weer vertrouwen in je sociale leven. Je financiën zijn deze maand erg belangrijk voor je. In de maanden hiervoor heb je hard gewerkt en nu pluk jij de vruchten.

Leeuw 23 jul–23 aug

Je kunt deze maand het beste je energie richten op je carrière en je ambities. Dat is namelijk toch het gene dat jou het meeste bezighoudt. Familie en vrienden zullen het even een tijdje zonder jouw volle interesse moeten stellen. Niet dat je helemaal geen tijd meer voor ze hebt, het staat alleen even op een wat lager pitje. Je kunt tenslotte maar een ding tegelijk echt goed doen. Als jij deze maand met plezier je werk kunt verrichten, kun je rekenen op een financiële meevaller.

Maagd 24 aug–23 sep

Jij kunt deze maand nog steeds genieten van je carrièrepiek. Dit is de tijd voor een sprong vooruit op het gebied van werk en maatschappelijke positie. Er gaan absoluut dingen veranderen op dit gebied. Je doet er ook alles aan om je ambities uit te stralen. Je kleedt je anders, je gedraagt je anders. Het lijkt alsof alles deze maand bij elkaar komt. Je werk, je ambities, je persoonlijke uitstraling alles sluit op elkaar aan. Profiteer van dit feit!

Weegschaal 24 sep–23 okt

Dit wordt een heftig maandje voor jou. Je kunt lichte tot zware tegenwind verwachten op allerlei gebieden. Dat klinkt negatief, maar dat is het niet. Immers de beste veranderingen in je leven komen pas nadat jij je van bepaalde dingen bewust bent geworden. En juist dat bewust worden gebeurt niet altijd even soepel. Harmonie schudt mensen nou eenmaal niet echt wakker. De boodschap voor jou deze maand is: Wees geduldig!

Schorpioen 24 okt–22 nov

Jij staat sterk in je schoenen en je bent in staat om aan jezelf te denken. Dat klinkt misschien raar maar dat is moeilijker dan het lijkt. Het wordt immers gauw als negatief of egoïstisch opgevat om aan jezelf te denken. Toch brengt jezelf in het middelpunt zetten voor iedereen veel voordelen met zich mee. Hoe zou jij het vinden als jouw partner eens heel duidelijk zou zeggen wat hij/zij dolgraag wil? Waarom zou dat andersom dan anders zijn? Dit is jouw maand om je zin te krijgen.

Boogschutter 23 nov–22 dec

Dit is emotioneel een roerig tijd voor jou. Iets of iemand raakt jou in het diepst van je ziel en je hebt echt even de tijd nodig om bij te komen. Deze tijd zul je dus veel met jezelf bezig zijn en minder aandacht hebben voor de buitenwereld. Dat kan niet iedereen even gemakkelijk accepteren. Het zal dus duidelijk worden welke mensen in jouw omgeving jou werkelijk accepteren zoals je bent; wie je echte vrienden zijn.

Steenbok 23 dec–20 jan

Je carrière gaat in een sneltreinvaart deze maand. Je krijgt gemakkelijk gedaan wat je wilt en dat overigens niet alleen in de werksfeer. Je voelt je onafhankelijk en sterk maar op je werk moet je je onafhankelijkheid iets prijsgeven om de betere kaarten in handen te houden. In de liefde gaat het goed, je voelt je gelukkig en je maakt veel nieuwe vrienden in deze periode. Je zult je meer bezig gaan houden met de kern van het leven en je zult veel nieuwe interessante mensen leren kennen.

Waterman 21 jan–19 feb

Deze maand staat voor jou in het teken van omvorming. Je wilt die persoon worden die je al zo lang wilt zijn. Nu is de tijd aangebroken om er voor te gaan. Je bent duidelijk aan het bepalen welke nieuwe wegen je wilt bewandelen en hoe je het voor elkaar gaat krijgen. Gelukkig kun je op je partner rekenen tijdens dit proces, zolang je hem of haar daarbij betreft.

Vissen 20 feb–21 mrt

De komende tijd kun je ontdekken waar jij je al die tijd al onbewust tegen verzet. Je wordt je eindelijk bewust van al datgene waar je nog nooit naar hebt durven kijken. Al die dingen waar jij je voor schaamt of die je niet zo leuk vindt van jezelf. Dit is de tijd waarin jij eerlijk durft te zijn. Dat is natuurlijk wel een beetje eng maar ook erg bevrijdend. Wees niet verbaasd, het kan echt heel verrassend zijn.

Bron: <http://www.astro-share.nl/Maandhoroscoop.333.0.html>

Recept van de maand

Sambal Goreng Tempeh

Dit bijna onmisbare gerecht bij de Rijsttafel kunt u zelf zo mild of pedis maken als u wilt, eenvoudig door toevoegen of weglaten van wat lomboks. In de Kids-rubriek de evenknie van dit gerecht: Tahoe Goreng Telor. Beide producten worden gemaakt van sojabonen en zijn vegetarisch.

knoflook fijn. Fruit dit alles in een scheutje olie in de wok of braadpan. Voeg de tamarinde, salamblaadjes, gula djawa, zout en water toe en breng dit opnieuw op temperatuur. Vervolgens de ketjap manis erbij en even goed mengen. Tenslotte de gebakken tempeh er aan toevoegen en samen al omscheppend goed vermengen. Strooi er bij het serveren wat gebakken uitjes over. Dit gerecht kan zowel warm als koud gegeten worden en is in de koeling nog minstens een week houdbaar. **Selamat makan**

Ingrediënten:

1 blok tempeh, 3 sjalotten, 5 teentjes knoflook, 6 rode lomboks, 1 tl. tamarinde, 100 gr. gula djawa (palmsuiker) of bruine suiker, 1,5 tl. Laos, 1 tl. djintan, 4 blaadjes salam of laurier, snufje zout, 1 dl. water, 3 el. Ketjap manis, zakje gebakken uitjes, olie om te frituren.

Bereiding:

Snijd de tempeh in de lengte in tweeën en daarna in dunne plakjes. Verhit olie in de wok of in de frituur en bak de tempeh in kleine porties goudbruin. Laat het goed uitlekken op keukenpapier. Snijd de lomboks in ringen, de sjalotten in snippers en hak de

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?

Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.

Geloof u dit niet? Vraag vrijblijvend onze advertentieflyer met uitleg en tarieven aan info@indisch-centrum-den Haag.nl

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar bundels "**Verlossing van de schaamte & de schuld**" en "**Mijn waarheid**" als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij heel openhartig schrijft, zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij www.bol.com en www.freemusketeers.nl

Lidtekens

Bundel: "Verlossing van de schaamte & de schuld", 2009

Aan de buitenkant zie je ze niet
Ze zitten aan de binnenkant
Ik voel ze niet
Tot je erop drukt
Met de verkeerde woorden
Verkeerde gebaren
Verkeerde geuren
Of verkeerde kleuren

Dan ineens voel ik de pijn
En soms kun je dan zien
Dat ik in mijzelf verdwijn

Helemaal helen
Dat zullen ze niet
Ze zijn er voor altijd
Hun bestaan ontkennen

Is zinloos
Ik hoef ze ook niet kwijt

Ooit waren ze rauw en open
Zijn nu eindelijk gesloten
Nog wel enigszins rood
Maar ik houd mij groot

Aan de buitenkant zie je ze niet
Maar van binnen voel ik ze wel
Soms
Niet altijd
Vooral als iemand me raakt
Precies op een lidteken
Wat wel eens gebeurt
Van tijd tot tijd

Molukse cultuur op Nederlandse podia

Het lijkt erop dat Molukkers steeds vaker hun weg weten te vinden naar de Nederlandse theaters. En dan niet alleen als bezoeker, maar ook als theatermaker en producent. En juist deze Molukse culturele ondernemers zorgen ervoor dat de belangstelling onder de Molukkers om eens een theater te bezoeken, het afgelopen jaar toenam. Recentelijk sloten The Brothers Timisela hun succesvolle toernee af in een uitverkochte Rotterdamse Schouwburg. En vanwege dit succes zullen de broers in oktober met een nieuwe voorstelling komen: "Enkeltje Toekomst", dat een vervolg is op "Het Geheim van..."

Ook Theatergezelschap DeltaDua bracht hun gevierde voorstelling "Kruit" in verschillende theaters. En tenslotte werden de mooiste Molukse culturele uitingen in Cahaya Maluku weer vertoond met ingang van 20 mei jl. in Heiloo.

Cahaya Maluku, de glans van Molukse dans en muziek

Het begon met een voorstelling in augustus 2015 in het Isala Theater in Capelle aan den IJssel. Vanwege de enorme belangstelling werd in december nog eens een speciale Kersteditie op de planken gezet in het Isala theater, en weer voor een bomvolle zaal. De vragen om nieuwe producties, ook van andere theaters, blijven komen.

Producent Victor Joseph: "Na de vorige twee edities bleef de belangstelling voor nog meer optredens groot. De aanvragen kwamen ook uit andere delen van het land. Daar hebben we nu een start mee gemaakt. En wat ik heel positief vindt, is dat de Molukse gemeenschap de eigen culturele waarden hoog houdt en met name de jongeren de beoefening ervan voortzetten, overal in Nederland".

Er wordt inmiddels druk samengewerkt met lokale partners, die er dan voor zorgen dat de voorstelling daadwerkelijk in het lokale theater kan plaatsvinden. In "Theater De Beun" in Heiloo bijvoorbeeld, werd samengewerkt met BersaMaju. Maar de voorstelling blijft niet beperkt tot Heiloo. Momenteel zijn er gesprekken gaande met lokale organisaties en gemeenten om ook daar voorstellingen mogelijk te maken.

Gedeelde geschiedenis met "Kruit" van DeltaDua

De belangstelling voor de eigen geschiedenis blijft onverminderd. Na een tournee langs Nederlandse theaters en een aantal voorstellingen op Ambon en in Jakarta, bezocht DeltaDua met "Kruit" diverse Nederlandse theaters met een heel bijzondere versie. Het gezelschap werd versterkt met het Molucca BambooWind Orchestra, onder de bezielende leiding van Rence Alphons. Extra bijzonder was, dat de voorstellingen in Indonesië samenvielen met de Pattimura vieringen, de Molukse volksheld, waar de voorstelling over gaat. Uitverkochte zalen en verrasten reacties van schouwburchdirecties en programmeurs, die zelfden zoveel Molukkers over de vloer hebben gehad.

17.500 bezoekers voor The Brothers Timisela

Hun theatertour "Het Geheim van The Brothers Timisela" werd 40 keer opgevoerd voor in totaal zo'n 17.500 bezoekers. Aanvankelijk was slechts een beperkt aantal voorstellingen gepland. "Ergens hebben wij met ons persoonlijk verhaal een gevoelige snaar geraakt, want al gauw kwamen er verzoeken uit het hele land om ook daar opvoeringen te geven. Er

zijn zelfs Molukkers die de voorstelling maar liefst zeven keer hebben bezocht, aldus Henry Timisela.

Op 30 april jl. hebben we zelfs een voorstelling gehad in Rotterdam in aanwezigheid van Minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken. Hij was in gezelschap van Grace Tanamal, Tweede Kamerlid voor de PvdA.

Van de laatste voorstelling is een DVBD gemaakt, die binnenkort verkrijgbaar is, maar nu al te bestellen:

<http://liepde.nl/voorinschrijving-dvd-het-geheim-van/>

Meer weten over Molukse cultuur op Nederlandse Podia? Like hun facebookpagina:

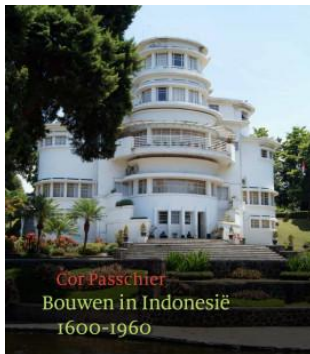
<https://www.facebook.com/thebrotherstimisela>.

Bron: Nieuwsbrief Museum Maluku
Foto's: Kees Lefeber

Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

Bouwen in Indonesië 1600 – 1960 – Cor Passchier.

Kooplieden van de VOC stichtten in de 17^e eeuw handelsnederzettingen, die soms uitgroeiden tot kuststeden. De ontwikkeling van deze steden hing af van onder andere de geografische ligging, lokale machtsverhoudingen, de militaire machtsverhoudingen en de diversiteit van de bevolking. Deze factoren beïnvloedden het stadsplan en het karakter van de koloniale stad. Einde 19^e eeuw zette de kolonie haar deuren open voor het westerse bedrijfsleven en vele Europeanen vertrokken naar "De Oost". Vanaf die tijd profileerden de steden een meer westers karakter met moderne gebouwen, buiten de grote stad gelegen tuinsteden en een efficiënte infrastructuur. In de eerste jaren na de onafhankelijkheid zochten veel Indonesische architecten en bouwers naar een

nieuwe, meer internationale bouwen en architectuurstijl. Dit boek behandelt de geschiedenis van het bouwen en de ontwikkeling van de infrastructuur in Indonesië van 1600 tot 1960. Het boek is voornamelijk bedoeld voor betrokken professionals, studenten en geïnteresseerden. Dit boek is ook te bestellen bij de uitgever: www.lmpublishers.nl. Adviesprijs: € 39,50.

Schoonheid is een vloek – Eka Kurniawan.

De populaire

prostituee Dewi Ayu staat na eenentwintig jaar plotseling op uit haar graf, terwijl haar vier dochters – drie beeldschoon en één foeilelijk – in al die jaren door het leven zijn getekend. Aan de hand van hun familiegeschiedenis vertelt Eka Kurniawan op wervelende wijze het verhaal van

de onderdrukking in Indonesië: van het koloniale bewind van Nederland, de wrede overheersing van de Japanners, tot het uitroepen van de onafhankelijkheid en de daarop volgende politieke acties en de massamoord op minstens een half miljoen communisten in de jaren 1965-'66. Schoonheid is een vloek combineert geschiedenis, satire, folklore, humor en romantiek in een zinderende vertelling.

Adviesprijs: € 22,50. Verkrijgbaar als e-book: € 9,99.

Met liefde vertrekken – Han Gieske.

Na de capitulatie van de Japanners op 15 augustus 1945, kwamen op Java een groot aantal Japanse mannen en Indo-Europese vrouwen naar voren, die hun relatie wilden bekrachtigen middels een (kerkelijk) huwelijk, om daarna te vertrekken naar Japan. Dit boek beschrijft – voor het eerst – aan de hand van zowel Japanse als Nederlandse bronnen de reactie van de Engelse en Japanse legerleiding, de rol van

Britse officieren en de Japanse Jezuitische pater Koide en van de RK kerk; de overtocht in vier schepen, de ontvangst en het leven in Japan en de reactie van de Nederlandse militaire missie in Tokyo. Het boek beschrijft de situatie in Japan, bemiddeling bij de terugtocht van de Indo-Europese vrouwen naar Indonesië en later naar Nederland, voor zover ze nog in het bezit waren van een Nederlands paspoort. Een boek vol persoonlijke verhalen. *Dit boek is nog uitsluitend te bestellen via e-mail: hgdolfin@hotmail.com* Meer informatie: www.jin-info.nl. Prijs incl. verzending: € 16,96.

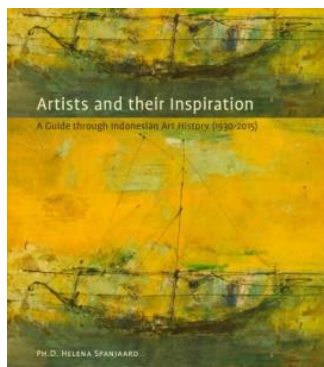
De beste plek ter wereld – Roanne van Voort.

Een heel wonderlijk boek, bijna ontroerend, het verhaal van een sloppenwijk in Jakarta. "Ga je mee?" roept de jongen boven het lawaai van de busmotor uit. "Naar de beste plek ter wereld. Alles wat je maar wilt is daar te doen en alles wat je wilt hebben is daar te krijgen".

Antropologe Roanne van Voort komt terecht in een armoedige sloppenwijk in Jakarta, met huisjes gemaakt van hout en asbestplaten. De arme bewoners hebben een veelal verrassende en vaak creatieve kijk op de dingen. Ze willen het Roanne graag leren en zodoende raakt ze steeds meer verweven met het leefpatroon van de sloppenbewoners. De auteur heeft de moed om in het rauwe leven te stappen van de allerarmsten van Jakarta en door haar ogen beleeft de lezer de soms hilarische en vaak pijnlijke strijd om het bestaan. Een heel indrukwekkend boek. *Adviesprijs: € 17,50.*

Artists and their Inspiration – Helena Spanjaard. Een gids

door de Indonesische kunstgeschiedenis. Dit boek behandelt de moderne en hedendaagse Indonesische kunst, van de koloniale tijd tot de huidige periode van globalisatie. De Indonesische kunstenaars maken deel uit van heel verschillende stijlen en bewegingen. Van realisme, expressionisme en im-

pressionisme tot abstracte kunst en diverse stromingen die zich daardoor- en omheen bewegen. Aan dit boek zal een speciale website gekoppeld worden, waar meer informatie te vinden is over individuele kunstenaars en musea, galerieën en culturele centra die men kan bezoeken. *Adviesprijs: € 29,50. (Engelstalige uitgave)*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

www.vanstockum.nl

DENKT U ERAAN UW HERDENKINGSACTIVITEIT TE MELDEN VOOR HET AUGUSTUSNUMMER? DEADLINE: MAANDAG 1 AUGUSTUS

**Het bestuur van het Nederlands Indisch Cultureel Centrum
&
de redactie van NICC Magazine**

1956

2016

**feliciteren de redactie van MOESSON
met het 60-jarig jubileum**

Eén WO II – de toekomst van herdenken

Door: Chinook de Deugd

Vorige maand op 14 mei was er een conferentie over het herdenken van de Tweede Wereldoorlog waar ik als vertegenwoordiger van het NICC aanwezig was.

De zaken die zijn besproken zijn voornamelijk:

- hoe de jeugd moet omgaan met het herdenken van de Tweede Wereldoorlog
- wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd, wat zowel door de media wordt verteld als wat er niet wordt verteld
- hoe we de Marokkaanse jeugd kunnen betrekken bij de herdenking en nog wat kleinere onderwerpen

Het stukje over hoe de jeugd moet omgaan met het herdenken zal ik voor het laatst bewaren omdat ik dat persoonlijk het hoofdpunt van de conferentie vond ook al was herdenken in het algemeen belangrijk voor de conferentie.

Over wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd zal elk land anders over praten, zoals Amerika die zichzelf de grote redder vond van Europa ook al was op het moment dat Amerika eindelijk ingreep Rusland slag na slag tegen Duitsland aan het winnen.

Nederland heeft in de oorlog geleden maar heeft zelf ook veel fout gedaan, na de bezitting van Indonesië door Japan wilde Nederland zijn koloniën terug. Dit is iets dat niet veel wordt vermeld in geschiedenis boeken op school en waar het vermeld word zijn Nederlanders in dit geval vaak nog steeds afgeschilderd als de slachtoffers.

Toevallig zijn we op school nu bezig met de periode van de Tweede Wereldoorlog en we gingen een filmpje kijken over Indonesië nadat de Japanners waren vertrokken en in dit filmpje werden we nadat we eindelijk van de onderdrukking af waren afgebeeld als wilden zonder geweten een voorbeeld hiervan is een citaat uit mijn boek van een vrouw die toen in Indonesië woonde:

"Indonesische jongeren kwamen de straten op, roepend 'merdeka, merdeka, merdeka' met een verwilderde, beangstigende blik in hun ogen. Merdeka betekent vrijheid wat na al die jaren onderdrukking Nederland hen nog steeds wilde ontnemen door honderdduizend soldaten te sturen naar Indonesië".

Dit is een van de duistere hoofdstukken in de Nederlandse geschiedenis die men liever verbergt en wanneer die getoond wordt is die nog steeds vaak verdraaid en om dit te moeten lezen in de les en als enige bewust zijn wat ons is aangedaan zonder er een verdraaid perspectief van te hebben, dat doet soms pijn.

ÉÉNWO2

HET LEVEND HOUDEN VAN DE HERINNERING
AAN DE TWEEDE WERELDOORLOG

Ook al worden we hier telkens meer open over is het nog steeds een pijnlijk gedeelte van de geschiedenis voor Indonesië waar nog steeds woorden over verdraaid worden om Nederland te beschermen en waar wij de dupe van zijn.

Een belangrijk deel dat soms ook verzwegen word maar ook gelijk een oplossing is voor een van de problemen is dat in Friesland Marokkaanse troepen hebben mee gevochten aan de kant van de geallieerden en als we dit ook zouden vertellen aan diezelfde Marokkaanse jeugd dan zouden ze tijdens de herdenkingen waarschijnlijk een stuk trotser daar staan met de gedacht "mijn opa heeft hier ook voor de vrijheid

gevochten" in plaats van rellen te schoppen.

Er werd ook gesproken over leed opeising. Hiermee werd bedoeld dat "omdat wij dit hebben meegemaakt hebben we meer recht op leed dan jullie"

Het probleem met leed opeising is dat men vindt dat hij meer recht heeft dan een ander omdat ook al heeft hij het niet meegemaakt zijn voorouders hebben het meegemaakt dus hij verdient meer uitspraak recht over dit onderwerp, ook al was iedereen een slacht over in een bepaald opzicht.

Het belangrijkste punt van de conferentie was hoe de jeugd het herdenken van de Tweede Wereldoorlog zou moeten aanpakken,

een stelling van Rob van Ginkel was: "Moeten de oudere die fakkel loslaten of moeten de jongere de fakkel aanpakken".

Hierop was mijn reactie als enige jongere in de zaal: "om de fakkel te kunnen overdragen zullen we hem beiden moeten hebben vastgehouden want anders zal iemand hem moeten gooien en dan zal of iemand zich branden of de fakkel dooft uit"

Hiermee bedoelde ik dat als we niet allebei het initiatief erin stoppen dan zal de traditie verloren geraken of een generatie beschadigd worden.

Twee jaar geleden tijdens het kijken van de herdenking op vier mei was er iemand die een gedicht voorlas wat voornamelijk ging over dat ze dankbaar is voor haar vrijheid, toen dacht ik ook al ben ik dankbaar voor wat degene die hebben gevochten in de oorlog voor me hebben gedaan weet ik en een hele generatie samen met mij niet betere en zullen we nooit voelen wat zij hebben gevoeld dus voelt het niet eerlijk om uitspraken te doen over dankbaarheid en weten wat je hebt als dit hetgene is wat we als zelfsprekend zien om te hebben.

Korte berichten

Gezocht: Jong talent

In de rubriek **"Just4Kids"** hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en verder ook een stukje over een drumtalentje Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben

16 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon in je eigen woorden naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk artikel van. **Stuur je reacties dan naar: info@indisch-centrum-den Haag.nl DOEN HOOR....!!!**

Boeken, e-books / cd-dvd

Bernie Buiten – Hilde Vandermeeren. Cath is acht jaar. Haar papa heeft ze nooit gekend. Ze woont samen met haar mama in een knus rijtjeshuisje. Het is net ruim genoeg voor twee. Er kan echt niemand meer bij, maar daar denkt haar mama heel anders over. Sinds ze Bernie heeft leren kennen, loopt ze met haar hoofd in de wolken. Ze is verliefd op die

kerel van de fopwinkel. Dat is dik tegen de zin van Cath. Daarom bedenkt Cath een superplan. Operatie Bernie gaat van start. En dan is er ook nog Isabelle, die het wereldje van Cath helemaal overhoop gooit. Een grappig verhaal over misverstanden en plagerijen, over afscheid nemen en geluk vinden. 6 – 9 jaar. Prijs: € 14,50.

Ridder zonder kasteel – Arend van Dam. Er zijn indringers op het kasteel Hoensbroek. De keuken is voortaan verboden terrein voor Aleida. Maar hoe moet ze nu aan eten komen? Aleida is woedend. Hoensbroek is toch

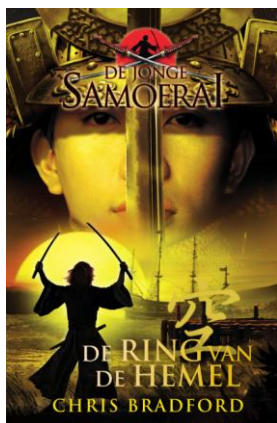
**You've got talent?
tell us about it**

je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook wel een..... Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 6 tot ca.

alleen van haar vader? Maar als haar neef Otto op bezoek komt en het oude testament laat zien, begint Aleida te twijfelen. Terwijl hun riddervaders blijven vechten om het kasteel, gaan Otto en Aleida op zoek naar bewijs voor het testament. Maar al gauw blijkt dat zij niet als enigen zoeken.....
9 – 12 jaar. Prijs: € 12,99.

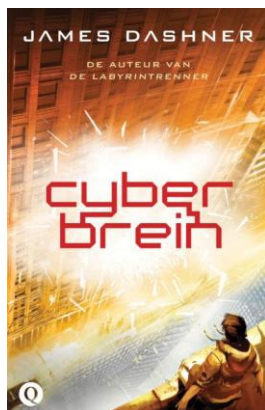
De ring aan de hemel – Chris Bradford. Jack Fletcher rent voor zijn leven. De haven van Nagasaki is binnen handbereik, maar de Samoerai van de Shogun willen hem vermoorden en ze komen steeds dichterbij. Zo ook Jacks oude schoolrivaal Kazuki. Elke weg is geblokkeerd en elke bergpas wordt bewaakt als Jack probeert zichzelf in veiligheid te brengen.

Maar hij heeft een wonder nodig om te overleven. En zelfs als hij kan ontkomen.... is er dan wel een schip dat hem naar huis kan brengen? Alleen de Ring van de hemel kent zijn lot..... Super-spannend boek voor 13 – 15 jaar.
Prijs: € 16,99.

Cyberbrein – De Mortality Doctrine-2 – James Dashner.

Michael dacht dat als hij zou helpen om cyberterrorist Kaine op te sporen, VirtNet weer veilig zou zijn voor gamers. Maar niets bleek minder waar. De waarheid is veel erger dan hij ooit had kunnen denken. Kaine blijkt een Tangens – een tot leven gewekte computercode. Tangens kunnen in

de hersens van mensen overleven en zo de controle overnemen. Kaine wil alle mensen op Aarde laten overnemen door Tangens. En Michael is de enige die hem kan stoppen. Een must-have voor iedereen die van gamen houdt. Vanaf 15 jaar. Prijs: € 15,00.

Kinderboekwinkel

www.paagman.nl

Agenda

T/m 14 augustus 2016 – De Boeddha. De Boeddha is een van de meest inspirerende figuren uit de wereldgeschiedenis. Wat maakt het levensverhaal van deze spirituele leider zo enorm intrigerend? Waarom zijn de Boeddhabeelden uit de diverse

landen zo verschillend van elkaar? Wat zoeken mensen in het boeddhisme? Deze en vele andere vragen staan centraal in de grote tentoonstelling DE BOEDDHA. Het is de eerste keer dat er zoveel Boeddhabeelden tegelijk uit de eigen vaste museumcollectie gepresenteerd worden. Gezamenlijk vertellen de getoonde voorwerpen het levensverhaal van de Boeddha. Deze grote tentoonstelling is te bezoeken in het **Museum voor Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Openingstijden: dagelijks 10.00 tot 17.00 uur (maandags gesloten, uitgezonderd vakanties; ook op Koningsdag gesloten). Toegang: vol: € 14,00. 4-18 jr: € 6,00; CJP: 1 euro korting. Vriendenpas + Museum jaarkaart: gratis. Nadere info: Tel: 088-0042800, of anders via e-mail: info@volkenkunde.nl. Kijk ook eens op de website: <https://volkenkunde.nl/nl/de-boeddha>.

Componeer je eigen Ding Dong Jazz muziek in Villa Zebra (3-12 jaar)

Op woensdag 29 juni en zondag 3 en 10 juli (om 13.30 en 15.00 uur) organiseren we samen met North Sea Round Town muzikale workshops in Villa Zebra. Reserveren is gewenst!

Laat je samen met kunstenaar en muzikant [Bruno Ferro Xavier da Silva](#) inspireren door de verschillende voordeuren in de tentoonstelling "Welkom Thuis". Welke geluiden kunnen bij deze voordeuren horen? Hoor jij een zingende vader, een sissende kookpan of soms een blaffende waakhond? Hoe zou deze deurbel klinken, piept de deur en kleppert de brievenbus? Teken je geluiden

en maak samen een Ding, Dong Jazz muziek compositie, oefen verschillende volgordes en vraag iedereen te komen luisteren naar het optreden van Bruno op zijn basgitaar en soundmachines!

[North Sea Round Town](http://www.live.cloudformz.com/C-201310231446224805-201310231446222270/) is het jaarlijkse fringe festival van North Sea Jazz dat met een afwisselend programma neerstrijkt in Rotterdam met het beste dat deze stad te bieden heeft aan jazz! Reserveren:

<http://www.live.cloudformz.com/C-201310231446224805-201310231446222270/>

Villa Zebra, Stieltjesstraat 21 (Kop van Zuid), 3071 JV Rotterdam. Tel: 010-2411717. Meer info: www.villazebra.nl.

Recept

Tahoe goreng telur

Een heerlijk recept van ei-tahoe omelet.

Ingrediënten:

1 blok tahoe, 6 eieren, 2 teentjes knoflook, 1 Tl. kerriepoeder, 1/2 nootmuskaat, 1 el. bloem, 1 zakje bakpoeder.

Voor de saus: 4 sjalotten, 2 teentjes knoflook, 2 rode lomboks, 1/2 tl. trassi, snufje zout, 1 tl. gula djawa (palmsuiker) of bruine suiker, 6 el. ketjap manis, sap van 1 citroen, scheutje kokosmelk, 1/2 spitskool, 1 bosje bladselderij.

Bereiding:

Snijdt de tahoe in kleine dobbelsteentjes. Klop de eieren los in een grote kom. Pel de knoflook, pers het uit en meng dit met de kerrie, nootmuskaat, het bakpoeder en de bloem door de eieren tot een glad papje. Wentel de tahoe door het beslag en bak hiervan vier flinke pannenkoeken.

Voor de saus: Snijdt de lomboks in hele fijne ringetjes en snipper de sjalotten fijn. Fruit dit samen

met de geperste knoflook, de trassi en de gula djawa in een scheutje olie. Voeg dan de ketjap manis, citroensap al roerend aan het mengsel toe. Doe tenslotte de kokosmelk erbij (voldoende om de saus romig-bruin te kleuren) en meng goed. Was nu de spitskool en snijdt hem heel fijn. Hak de bladselderij.

Leg op een bord de tahoe-omelet en leg op de ene helft een handje spitskool met selderij en vouw de andere helft er overheen. Giet over de nu gevulde tahoe-omelet een scheutje van de saus.

Lekker als bijgerecht bij de nasi of bami goreng, maar ook bij de broodmaaltijd niet te versmaden.

Selamat makan.

Links 4 Kids

Heel veel leuke LINKS voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Doorlinkwebsite naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen.

<https://linkenindisch4ever.wordpress.com/>

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.

<http://www.indischhistorisch.nl>

Informatie over **schoollespakketten** over het voormalige

Nederlands-Indië.

www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek

www.indischherinneringscentrum.nl

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Een **Indische start-pagina voor de jeugd:** <http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).

http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pag_enr=1

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. <http://www.taman-indonesia.nl>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie <http://www.villazebra.nl>

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd.

<http://www.kindertheater.nl/>

Kunstbende, Een landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. <http://www.kunstbende.nl>

Jeugd Startpagina "Open Start" <http://jeugd.openstart.nl>

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. <http://www.koorenhuis.nl>

Weblog "Indische Jeugdletteren" Blog van Marjorie van Putten: <http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/>

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren. <http://www.youngadultbooks.nl/>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles. <http://www.cjsm.vlaanderen.be>

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdsgroep. <http://www.kinderboekenpraatjes.nl>

Website **Indische Jeugdboeken**, compleet met een bestellink.

<http://www.antiquariaat-anna.nl/boek/kameleonboeken>

Uitgaan met de kids www.uitmetdekinderen.nl, www.dagjeweg.nl, www.out2fun.nl

Deze websites
zijn kidsproof!

Jochem Myjer en Tosca Menten winnen prijs van de Nederlandse kinderjury

Op 12 juni 2016 zijn de winnaars van de Prijs van de Nederlandse Kinderjury bekend gemaakt. In de categorie 6 t/m 9 jaar bleek "De Gorgels" van Jochem Myjer (Leopold) het populairst onder alle stemmers. In de categorie 10 t/m

12 jaar gingen de meeste stemmen naar "Dummie de mummie en de drums van Massoeba" van Tosca Menten (Van Goor). In totaal zijn er 24.551 stemmen uitgebracht, 3,17 % meer dan vorig jaar. De Senaat van de Nederlandse Kinderjury reikte de Prijs uit en mocht bovendien haar eigen prijs

uitreiken: de Pluim van de Senaat. Deze ging in de categorie 6 t/m 9 jaar naar *Botje* van Janneke Schotveld (Van Holkema & Warendorf) en in de categorie 10 t/m 12 jaar naar *De gruwelijke generaal* van Jozua Douglas (De Fontein).

Jochem Myjer was dit jaar voor het eerst genomineerd voor de Prijs van de Nederlandse Kinderjury. Tosca Menten maakte met zes titels al eerder kans op de Prijs. Voor het derde opeenvolgende jaar vond de uitreiking plaats tijdens de Kinderboekenparade. Op dit kinderboekenfestival, in en rondom het Kinderboekenmuseum in Den Haag ontmoetten kinderen hun favoriete schrijvers en tekenaars, konden zij de nieuwste e-books en literaire apps testen in het MediaLab en samen met kunstenaars hun eigen monsterpak maken.

Victoria uit Scherpenisse wint Boekenrapwedstrijd

In het kader van de Nederlandse Kinderjury werden alle kinderen in Nederland opgeroepen een ode te brengen aan hun favoriete boek door een boekenrap in te sturen. Victoria (groep 8) uit Scherpenisse werd door rapper Winne gekozen als winnaar en rapte samen met hem haar boekenrap live tijdens de Kinderboekenparade. Haar rap is gebaseerd op haar lievelingsboek *De ridders van Fantasia 4 - De Duistere Kroon* van Geronimo Stilton.

De Indische Agenda

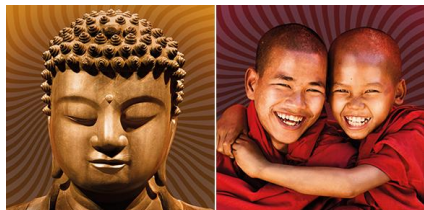
LET OP! Sluitingsdatum kopij op 8 juli 2016

T/m 14 augustus 2016 - De Boeddha. De Boeddha is een van de meest inspirerende figuren uit

de wereldgeschiedenis. Wat maakt het levensverhaal van deze spirituele leider zo enorm

intrigerend? Waarom zijn de Boeddhabeelden uit diverse landen zo verschillend van elkaar?

Wat zoeken mensen in het boeddhisme? Deze en vele andere vragen staan centraal in de grote tentoonstelling DE BOEDDHA. Het is de eerste keer dat er zoveel

Boeddhabeelden tegelijk uit de eigen vaste museumcollectie gepresenteerd worden.

De getoonde voorwerpen vertellen het mooie levensverhaal van de Boeddha. Deze tentoonstelling is te bezoeken in het **Museum voor Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Openingstijden: dagelijks 10.00 tot 17.00 uur (maandags gesloten, uitgezonderd vakanties; ook op Koningsdag gesloten). Toegang: vol: € 14,00. 4-18 jr: € 6,00; CJP: 1 euro korting. Vriendenpas + Museum jaarkaart: gratis. Nadere info: Tel: 088-0042800, of anders via e-mail: info@volkenkunde.nl. Kijk ook eens op de website: <https://volkenkunde.nl/nl/de-boeddha>.

T/m 11 september 2016: Zorg voor kinderen – Pa van der Steur en zijn mini-kolonie in Indië. De tentoonstelling laat zien hoe Johannes (Pa) van der Steur voortdurend bezig was met het werven van fondsen om de bijna

Pa van der Steur, hier temidden van een aantal van 'zijn' kinderen.

explosieve groei van zijn kindertehuizen financieel te kunnen bijbenen. Hierbij maakte hij gebruik van 'geregisseerde' foto's van kinderen in een 'huisuniform'.

Kiekjes van het informele tehuisleven, zoals de slaapzaal, het eetlokaal enz. nemen de bezoeker ook mee áchter de schermen. Maar de 'kinderkolonie' van Van der Steur roept ook vragen op, want waar was de "moeder" in dit verhaal? Waarom stonden zij toe dat hun kind(eren) door Pa van der Steur uit de Kampongs werden gehaald in zijn tehuis ondergebracht? In 2015 was in het Cultuurpaviljoen van de Tong Tong Fair een tentoonstelling aan Pa van der Steur gewijd. Speciaal voor het Museum Bronbeek is deze tentoonstelling uitgebreid met onder andere relevante stukken uit de collectie van Bronbeek. De locatie is: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur. Zie verdere info: www.bronbeek.nl

T/m 31 oktober 2016: Portretten expositie "Over zee". Een tentoonstelling van portretten van Indische en Molukse mannen en vrouwen, die destijds als kind of jong volwassene tussen 1946 en 1967 Indonesië verlieten om over Zee naar Nederland te vertrekken. Fotograaf Corné Sparidaens maakte de foto's en Machteld de Vries tekende de overgebleven herinneringen op. Hun verhalen schetsen niet alleen een beeld van het leven aan boord, maar ook van het vertrek uit Indonesië en de aankomst in Nederland. Het begrip "repatriëring" betekende niet zozeer een terugkeer naar het vaderland, maar een reis naar een onbekend, nog te creëren 'thuis'. De locatie: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Geopend: di. t/m zo. 10.00-17.00 uur. Info: www.bronbeek.nl.

27 juni 2016: Indische Salon. Thema: Terug naar je roots. Dit keer georganiseerd door Nasi Idjo, Indisch Herinneringscentrum en Stichting Herdenking 15 augustus. Door middel van twee films gaan we op zoek naar onze roots.

Actrice Dewi Reijs weer hier alles van door haar hoofdrol in de film "Perjalan / De reis van regisseur Jossy Aartsen". Daarnaast draaien we "Gamelan" van Daniël Porcedda, een korte film van CinemAsia Filmlab. Het Salon-programma zoekt samen met Dewi, Jossy en een 2^e generatie gastspreker Ron Brus Ron heeft Indonesië meermalen bezocht met kind en kleinkind terug naar onze roots. Natuurlijk met een hapje, drankje en weer gezellig napraten. De locatie is: **Concordia Film/Theater**, Oude Markt 15, 7511 HC Enschede. Tijd: 19.30 uur, Toegang: € 7.50, incl. hapje en drankje. Nadere inlichtingen: www.indischherinneringscentrum.nl.

24 juli 2016: 'Bandung' Summerparty. Een gezellige Indische dansmiddag, waar u weer volop kunt genieten van de muziek het dansen en natuurlijk heerlijk eten. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door de bands 'Straight', 'Basic2Basic' en Mister Entertainer himself Edu Schalk. Tussendoor wordt er een Tombola gehouden met leuke prijzen. De presentatie is in de vertrouwde handen van Richie Pereira. Kaarten reserveren bij: Rens 070-3938377, Anita 070-4042134, Rob 065-4688945 en bij Huib 06-17383473. De locatie is: **Zalencentrum De Brug**, Dunantlaan 1, 2811 CA Reeuwijk. De tijden zijn: 14.00-19.00 uur. Toegang: bij reserveren € 12,50 (aan de zaal € 15,00). Meer info: rensborghouts@live.nl.

Help **NICC Magazine** dit jaar aan de 10.000 abonnees

Verras uw familielid, vriend, kennis of collega met een **GRATIS ABONNEMENT**

info@indisch-centrum-denhaag.nl

I.N.D.O. en het Indisch-zijn van Sumarty

Door: Armando Ello

Regisseur Tenny Tenzer en producent Christie Haalboom zijn Rotterdammers met Indische roots. Samen maken zij de tv-serie I.N.D.O. Hierin onderzoeken zij de culturele erfenis van Nederlands-Indië. Ze brengen de eerste en derde generatie bij elkaar en zo ook de verhalen, de vragen en de antwoorden.

Tijdens hun zoektocht naar hun Indische roots ontmoeten de regisseur Tenny en producent Christie van I.N.D.O. steeds meer jongeren die net als zij ook 'iets' doen met de culturele erfenis van Nederlands-Indië. Ze besluiten dit tweede seizoen te focussen op jonge ondernemers, die vanuit hun culturele achtergrond zijn gaan ondernemen. Wat beweegt ze om vast te houden aan een bepaald stuk van hun cultuur?

I.N.D.O. verbindt jonge Indo's die nieuwsgierig zijn naar hun roots met deze passievolle jongeren. We zien hoe ze zichzelf herkennen in elkaar en hoe ze elkaar inspireren. We nemen een kijkje op de eerste Indo's Be Like meeting op de Pasar in de Ahoy, achter de schermen van de distillerij waar Bobby's Gin wordt gemaakt, we leren over Twijfelindo's en we verdiepen ons in de symboliek van Indische tattoos.

We krijgen een hedendaagse kijk op oude gebruiken. We zien een heel interessante kruisbestuiving tussen de elementen van de Nederlands-Indische en de hedendaagse Nederlandse cultuur. We zoeken antwoord op de vraag: wat blijft er overeind van een cultuur die met uitsterven is bedreigd en hoe herken de Indo van de toekomst er uit?

Screenshot: Armando Ello en Sumarty.

Ook duikt de documentaireserie dit seizoen in de Molukse geschiedenis. Wat zijn de overeenkomsten en in hoeverre verschilt deze? En hoe zit het met de term 'Javaanse Surinamer'? Java en Suriname liggen toch geografisch gezien heel ver uit elkaar; hoe kunnen ze dan toch iets met ze te maken hebben? Daarnaast zoeken de documentaire-makers contact met hun kijkers via verschillende social kanalen. Via blogs en facebook houden ze hun volgers op de

hoogte van hun belevenissen. Nieuw dit seizoen is het gebruik van whatsapp met het nummer 0657976159. Vanaf 1 juni kunnen kijkers en volgers hun dagelijkse Indisch-zijn met I.N.D.O. delen. Je kunt reageren op afleveringen, vragen stellen of vragen en opdrachten van de makers beantwoorden. Bijzondere foto's, filmpjes en discussies worden dan weer gedeeld middels blogs of andere sociale media. Zo creëert I.N.D.O. een heel persoonlijk, eigentijds, actueel en levendig document dat via hun eigen online kanalen en die van OPEN Rotterdam te volgen is.

Seizoen 2 – Aflevering 2

Sumarty woont en werkt in het hartje Rotterdam. Ze heeft een verzameling typische foto's van haar jeugd en van haar opa en oma toen deze net in Nederland aankwamen. Ze bespreekt ze met Armando van Hoezo Indo, die vaak in het Rotterdamse te vinden is, op familiebezoek. Armando is bezig met de afronding van zijn boek Twijfelindo. Sumarty ziet parallellen tussen haar gevoel als Indisch kind en de emoties van haar opa en oma toen ze net in Nederland kwamen. Emoties die waarschijnlijk heel herkenbaar zijn voor veel derde generatie Indo's.

Pasar Kalender 2016

(update: 1 juni 2016)

Januari

28, 29, 30: Breda <http://www.winkelcentrumhogevucht.nl>

Februari

5, 6: Barneveld <http://www.tjampoer.nl>

20 t/m 28: Amsterdam RAI <http://www.wnproductions.nl>

Maart

5, 6: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl

11, 12: Uden <http://www.mercadouden.nl>

26, 27, 28: Ahoy Rotterdam <http://www.wnproductions.nl>

27, 28, 29: Arnhem www.stellarevents.nl

April

2, 3: Oss www.stichtingstellar.nl

3: Sluiskil www.pasha.nu

8 t/m 10: Zwolle <http://www.wnproductions.nl>

22, 23, 24: Nieuwegein www.stichtingstellar.nl

30: Zutphen www.pasaroostwest.nl

Mei

1: Amstelveen www.stichtingstellar.nl

1: Zutphen www.pasaroostwest.nl

2, 3 Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

6, 7, 8: Geleen <http://www.pasarmalamasia.nl>

7, 8: Veenendaal www.m-box.nl

14, 15, 16: Den Helder www.stichtingstellar.nl

28, 29: Landgoed Nienoord (Leek) www.stichtingstellar.nl

28 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1 t/m 5: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl

13, 14: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

19, 20, 21: Emmen www.flamproductions.nl

24, 25, 26: Arnhem www.stichtingstellar.nl

25: Blaricum www.hetvitusblaricum.nl

Juli

1, 2, 3: Eindhoven www.stichtingstellar.nl

11, 12: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

22, 23: Vaassen www.pasaroostwest.nl

27, t/m 31: Steenwijk <http://www.wnproductions.nl>

30, 31: Middelburg www.stichtingstellar.nl

29, 30, 31: Zoetermeer www.m-box.nl

Augustus

6, 7: Dieren www.pasaroostwest.nl

13: Bronbeek, Arnhem www.kumpulan.nl

14 t/m 17: Dordrecht <http://www.wnproductions.nl>

16: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

19, 20, 21: Tilburg www.stichtingstellar.nl

20: Ede www.tokoneba.nl

26, 27, 28: Tegelen <http://www.wnproductions.nl>

September

2, 3, 4: Assen www.flamproductions.nl

10, 11: Veenendaal www.m-box.nl

12, 13: Kallenkote www.taman-indonesia.nl

22 t/m 25: Alphen a/d Rijn <http://www.wnproductions.nl>

30: Enschede www.flamproductions.nl

Oktober

1, 2: Enschede www.flamproductions.nl

1, 2: Almere www.indischefeestavond.nl

29, 30: Leek www.stichtingstellar.nl

November

??? Den Haag www.manggarmegar.nl

5, 6: Rijswijk www.pasarmalamrijswijk.nl

19: Steenwijk <http://www.wnproductions.nl>

25, 26, 27: Maastricht <http://www.wnproductions.nl>

December

3, 4: Veenendaal www.m-box.nl

27 dec. t/m 8 jan.: (behalve Kerstdagen en Nieuwjaarsdag)

Arnhem, Burgers Zoo <http://www.wnproductions.nl>

MEER DAN 40 NIEUW LANDEN

1ct /min naar vaste lijn

Meer informatie

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?

Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.

Vraag vrijblijvend onze advertentieformaten en tarieven aan

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Henk Harcksen

Fotoredactie: Han Dehne

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Albert van Prehn (Muziek, column)

Ferry Schwab (ICM-online)

Silfraire Delhay (Indisch Platform)

Armando Ello (Hoezo Indo)

Ivo Pabbruwe (New Zealand)

Gedichten: Mary-Jane Sahanaja

Columns: Anita Bunt

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang

Ondersteuning: Groep de Mos

Technische realisatie & verzending:

Dennis van der Ham

<http://www.borca-online.nl/>

Versijning: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 10^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnementen NICC Magazine: GRATIS

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Netherlands

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 216 836

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

BIC: RABONL2U

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2016 N.I.C.C. Den Haag

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

N I C C Magazine

is het grootste digitale Indische magazine
ter wereld met ruim 9000 abonnees

Gratis abonnementen: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806

www.borca-online.nl

	N A A M	e – M A I L A D R E S
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-den Haag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag